

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

colegceredigion

colegsirgâr

Polisi Rheoli Data Ymchwil

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant

Polisi Rheoli Data Ymchwil y Grŵp (V2.0)

Cynnwys

1	Cyflwyniad	2
2	Diben	2
Rhan 3	Cwmpas a diffiniadau	2
3.1.	Cydymffurfio	2
3.2.	Egwyddorion FAIR ar gyfer rhannu data	2
3.3.	Ymchwil a Datblygu	3
3.4.	Data Ymchwil	4
3.5.	Ymchwilwyr	4
3.6.	Diffiniad o dermau diogelu data	4
Rhan 4	Cyd-destun Polisi	6
4.1.	UKRI: Concordat on Open Research Data	6
4.2.	GDPR y DU: Diogelu data drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diofyn	7
Rhan 5.	Trefniadaeth a Mesurau Technegol	9
5.1.	Adolygiad Moeseg	9
5.2.	Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data	10
5.3.	Llywodraethu Data a Chynllunio Rheoli Data Ymchwil	11
5.4.	Trefniadau rhannu data ymchwil	11
5.5.	Storio Data Ymchwil	11
5.6.	Adneuo mewn Cadwrfa Data Ymchwil	12
5.7.	Cyfnodau cadw	13
5.8.	Dileu a dinistrio data	14
5.9.	Curadu Data	14
5.10.	Adennill costau	16
5.11.	Defnydd Breintiedig a Hawliau Mynediad	17
5.12.	Hawliau Data	17
Rhan 6.	Rhwymedigaethau sy'n codi drwy Reoliad Cyffredinol y DU ar Ddiogelu Data (GDPR y DU) a Deddf Diogelu Data 2018	17
6.1.	Goblygiadau GDPR y DU o ran data agored	18
6.2.	Sail gyfreithlon dros brosesu data personol mewn ymchwil	18
6.3.	Data Categorïau Arbennig	19
6.4.	Amodau Ychwanegol: Dibenion Ymchwil Gwyddonol neu Hanesyddol.	20
6.5.	Amodau Ychwanegol: Cydsyniad Penodol	21
6.6.	Amodau Ychwanegol: Er budd y cyhoedd a Dibenion academaidd.	22
6.7.	Cyfraith gyffredin – cyfrinachedd	22
6.8.	Chwe egwyddor diogelu data ac ymchwil	23
6.9.	Gwneud data ymchwil yn ddienw a defnyddio ffugenwau	25
6.10.	Hawliau ac esemptiadau cyfranogwyr	26
6.11.	Trosglwyddo tu allan i'r UE a gweithio gyda chydweithredwyr	27
6.12.	Adrodd am Dor Diogelwch Data	28
7.	Polisi Tynnu Lawr	28
8.	Cysylltiadau â pholisïau / gweithdrefnau eraill	29
10.	Rheoli Fersiynau'r Ddogfen	30
Atodiad	Taflen Wybodaeth i Gyfranogwyr	31

1. Cyflwyniad

1.1 Diben y polisi, a ddiweddarwyd o 2016, yw

- a) Gwneud yn eglur gyfrifoldebau'r Brifysgol a'i hymchwilyr o ran rheoli data ymchwil yn dda, er mwyn glynu at arfer da safonol o ran rhannu data;
- b) Nodi rhwymedigaethau'r Brifysgol fel Rheolydd Data dan Ddeddf Diogelu Data 2018 a Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data 2018 ("GDPR y DU") o ran prosesu data ymchwil. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn diffinio cyfrifoldeb y Brifysgol i sicrhau bod mesurau trefniadol a thechnegol priodol yn eu lle i ddiogelu data personol.

2. Diben

2.1 Mae'r polisi hwn yn diffinio'r cyfrifoldebau ar lefel unigol a sefydliadol a ddylai arwain gwaith y rheini sy'n ymwneud â chasglu, curadu, storio a chynnal a chadw data ymchwil. Mae'n nodi ar ba sail y bydd staff a myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig y Brifysgol yn prosesu unrhyw ddata personol a gesglir oddi wrth destunau data wrth gynnal ymchwil, neu a ddarperir ar gyfer y rheini sy'n cynnal ymchwil gan destunau data neu ffynonellau eraill at yr un diben.

2.2 Bydd y polisi hwn yn sicrhau y rheolir data ymchwil a gynhrychir gan ei staff a'i myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig yn ôl y safonau uchaf gydol cylch oes y data ymchwil yn unol â deddfwriaeth berthnasol. Mae'r Brifysgol yn cydnabod pwysigrwydd ac arwyddocâd deddfwriaeth yn y maes hwn, inter alia, Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, Deddf Diogelu Data 2018 a GDPR y DU fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd.¹

2.3 Bydd y polisi hefyd yn sicrhau y caiff y data ymchwil a gynhrychir gan y Brifysgol drwy brosiectau, eu storio'n ddiogel ac y byddant ar gael i staff a myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig gydol eu hymchwil, yn ogystal â bod ar gael yn hirdymor ar gyfer cynnal ymchwil ac addysgu ac i'w defnyddio'n ehangach er lles y cyhoedd, gan unigolion, llywodraeth, busnes a sefydliadau eraill, wrth i brosiect ddatblygu ac ar ôl i ganlyniadau ymchwil gael eu cyhoeddi. Bydd hyn hefyd yn sicrhau y bydd data ymchwil cywir y gellir eu hadalw ar gael, yn ôl yr angen, i gadarnhau ac amddiffyn proses a chanlyniadau ymchwil.

2.4 Mae'r polisi hwn ac unrhyw ddogfennau eraill y cyfeirir atynt ynddo, yn nodi ar ba sail byddwn yn hwyluso cydymffurfio â datganiadau polisi neu godau ymarfer cyllidwyr ymchwil ynghylch data, a phan fo'n berthnasol, delerau ac amodau grantiau.

Rhan 3. Cwmpas a diffiniadau

3.1 Cydymffurfio

Mae'r polisi hwn wedi'i gymeradwyo ac mae'n nodi rheolau ynghylch diogelu data a'r amodau cyfreithiol y mae rhaid eu bodloni wrth i ni gael, trin, prosesu, trosglwyddo a storio data personol wrth gynnal ymchwil. Mae'n ofynnol i holl staff a myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig y Brifysgol ddilyn polisiau a gweithdrefnau i sicrhau cydymffurfio â rhwymedigaethau cyfreithiol. Swyddog Diogelu Data'r Drindod Dewi Sant sy'n gyfrifol am sicrhau cydymffurfio â'r Ddeddf ac â'r polisi hwn. Paul Osborne sy'n dal y swydd honno ar hyn o bryd a gellir cysylltu ag ef yn foi@uwtsd.ac.uk. Dylid cyfeirio unrhyw gwestiynau ynghylch gweithredu'r polisi hwn neu unrhyw bryderon na ddilynwyd y polisi, at y Swyddog Diogelu Data yn y lle cyntaf.

¹ Gan fod fersiynau'r UE a'r DU o'r GDPR yn cydweddu ar hyn o bryd, bydd datganiadau sy'n cyfeirio at y 'GDPR' yn cwmpasu'r ddwy gyfundrefn.

3.2. Egwyddorion FAIR ar gyfer rhannu data

Pan fo'n gyfreithlon gwneud hynny, mae'r Brifysgol yn cefnogi'r consenws byd-eang cyffredin y dylid rhoi data ymchwil a gyllidir yn gyhoeddus ar gael yn agored cyn gynted â phosibl gyda chyn lleied o gyfyngiadau ag sydd rhaid. At hynny, mae llawer o gyllidwyr yn y DU ac yn rhyngwladol wedi mabwysiadu egwyddorion FAIR yng nghyswllt rhannu data (sicrhau bod modd canfod data, eu bod yn hygyrch, bod modd rhyngweithredu â nhw, a'u hailddefnyddio), a hwylusir drwy ddatblygu galluoedd i ddarganfod a rhannu data ymchwil ar-lein. Er enghraifft, mae UK Research and Innovation (UKRI) wedi cytuno ar set o egwyddorion cyffredin ar gyfer polisiau data ymchwil a seilir ar y disgwyliadau canlynol ²:

- Bod data ymchwil a ariennir yn gyhoeddus er lles y cyhoedd ac wedi'u llunio er budd y cyhoedd.
- Dylai data sydd â gwerth hirdymor cydnabyddedig gael eu cadw er mwyn parhau'n hygyrch a defnyddiadwy ar gyfer ymchwil y dyfodol.
- Dylai canlyniadau cyhoeddedig bob amser gynnwys gwybodaeth ynghylch sut i gael mynediad i'r data ategol.
- Dylid rhoi data ymchwil o'r fath ar gael yn agored gyda chyn lleied o gyfyngiadau â phosibl mewn modd amserol a chyfrifol.

Datblygir y rhwymedigaethau hyn ymhellach drwy'r deg egwyddor a fynegir yn y Concordat on Open Research Data ³. Cyfeirir at y ddau gydol y polisi.

3.3 Ymchwil a Datblygu

Mae'r polisi hwn yn cwmpasu'r holl ymchwil a datblygu arbrofol a'r data ymchwil cysylltiedig a gynhyrchir gan y Brifysgol. Diffinnir ymchwil a datblygu arbrofol (YaD) yn unol â'r diffiniad yn llawlyfr Frascati, fel 'gwaith creadigol a gyflawnir mewn modd systematig er mwyn cynyddu'r stôr o wybodaeth, yn cynnwys gwybodaeth am ddyn, diwylliant a chymdeithas, a'r defnydd o'r stôr hon o wybodaeth i lunio cymwysiadau newydd.' Mae'r term YaD yn cwmpasu tri gweithgaredd: ymchwil sylfaenol, ymchwil cymhwysol a datblygu arbrofol.

- Mae **ymchwil sylfaenol** yn waith arbrofol neu ddamcaniaethol a wneir yn bennaf er mwyn caffael gwybodaeth newydd am gynsail sylfaenol ffenomena a ffeithiau canfyddadwy, heb unrhyw gymhwysiad neu ddefnydd penodol mewn golwg.
- Mae **ymchwil cymhwysol** hefyd yn ymchwiliad gwreiddiol a wneir er mwyn caffael gwybodaeth newydd. Fodd bynnag, mae wedi'i gyfeirio'n bennaf at nod neu amcan ymarferol penodol.
- Mae **datblygu arbrofol** yn waith systematig, sy'n gwneud defnydd o wybodaeth sy'n bod yn barod a gafwyd o ymchwil a/neu brofiad ymarferol, sydd wedi'i anelu at gynhyrchu deunyddiau, cynnyrch neu ddyfeisiau newydd, at osod prosesau, systemau a gwasanaethau newydd, neu at wella'n sylweddol y rhai sydd eisoes wedi'u cynhyrchu neu'u gosod. Mae YaD yn cwmpasu YaD ffurfiol mewn unedau YaD ac YaD anffurfiol neu achlysurol mewn unedau eraill.

Mae GDPR y DU hefyd yn rhagdybio "cysyniad eang" ynghylch ymchwil, gan gynnwys datblygiad technolegol, ymchwil sylfaenol a chymhwysol. Felly gellir tybio bod ymchwil yn weithgaredd sy'n anelu at gynhyrchu gwybodaeth newydd a symud ymlaen o ran gwybodaeth o'r radd flaenaf mewn maes penodol yn unol â safonau methodolegol a moesegol perthnasol sy'n gysylltiedig â'r sector, gan gydymffurfio ag arfer da. ⁴

² <https://www.ukri.org/manage-your-award/publishing-your-research-findings/making-your-research-data-open/>

³ <https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2020/10/UKRI-020920-ConcordatonOpenResearchData.pdf>

⁴Noda'r Gymdeithas Hanes Frenhinol fod GDPR y DU yn darparu ar gyfer rôl freintiedig i ymchwil, heb wahaniaethu rhwng ymchwil a gynhelir at ddibenion gwyddonol, y celfyddydau a'r dyniaethau,

3.4 Data Ymchwil

Diffinnir data ymchwil fel yr hyn a gesglir, a arsylwir, neu a grëir i ddibenion dadansoddi er mwyn cynhyrchu canlyniadau ymchwil gwreiddiol. Data ymchwil o'r fath yw'r wybodaeth a gofnodwyd, heb ystyried ym mha ffurf neu gyfrwng maent yn bodoli, sy'n angenrheidiol i gefnogi neu ddilysu arsylwadau, canfyddiadau neu gynnyrch prosiect ymchwil. Yn ymarferol, gall natur data ymchwil amrywio'n eang gan ddibynnu ar y ddisgyblaeth. Gall fod yn destunol, rhifiadol, ansoddol, meintiol, terfynol, rhagarweiniol, ffisegol, digidol neu brintiedig. Ceir data ymchwil ar lawer iawn o fformatau, gan gynnwys: dogfennau prosesydd geiriau, dogfennau PDF, taenlenni, llyfrau labordy wedi'u sganio, arolygon ar-lein, recordiadau digidol, cronfeydd data neu feddalwedd gyfrifiadurol. Gall gynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol:

- Mesuriadau offer
- Arsyllwadau arbrofol
- Delweddau llonydd, fideo a sain
- Dogfennau testun, taenlenni, cronfeydd data
- Llawysgrifau, corpws/corpora testun, cofnodion hanesyddol a deunyddiau archif
- Data meintiol (e.e. data arolygon cartrefi)
- Canlyniadau arolygon a thrawsgrifiadau cyfweiliadau
- Data, modelau a meddalwedd efelychu
- Sleidiau, arteffactau, sbesimenau, samplau
- Ffeiliau log cyfrifiadurol, e-byst, tudalennau gwe a phostiadau fforymau

Anogir ymchwilwyr i gyfeirio at Becyn Offer Rheoli Data Ymchwil JISC ar gyfer ystyriaeth bellach. ⁵

3.5 Ymchwilwyr

Diffinnir ymchwilwyr yn aelodau o'r Brifysgol, yn cynnwys staff a myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig, cymrodyr ymchwil anrhydeddus a gwadd, a'r rhai nad ydynt yn aelodau o'r Brifysgol ond sydd yn cynnal ymchwil ar dir y Brifysgol neu gan ddefnyddio adnoddau a chyfleusterau'r Brifysgol.

3.6 Diffiniad o dermau diogelu data:

- Nid yw **data dienw** nad oes modd eu cysylltu ag unigolyn byw yn ddarostyngedig i'r Ddeddf Diogelu Data, er gallai fod rhesymau moesegol dros ddiogelu'r wybodaeth hon. Caiff yr hyn sy'n cyfrif fel rhywbeth "dienw" ei fesur yn ôl prawf "rhesymol debygol". Noda Swyddfa Comisiynydd Gwybodaeth y DU: "Anonymisation is the process of turning data into a form which does not identify individuals and where identification is not likely to take place." Mae hyn yn golygu, yn ôl yr hyn sy'n debygol, os na all trydydd partïon sy'n croesgyfeirio data "dienw" â gwybodaeth sydd eisoes ar gael i'r cyhoedd, adnabod unigolion, nid yw data'n bersonol ac nid ydynt yn ddarostyngedig i'r Ddeddf.
- **Cydsyniad**: cytundeb y mae'n rhaid iddo gael ei roi o wirfodd, a bod yn benodol, yn wybodus, ac yn arwydd digamsyniol o ddymuniadau'r Testun Data. Trwyddo mae'r Testun Data, drwy ddatganiad neu weithred eglur gadarnhaol, yn dangos ei fod yn cytuno â Phrosesu Data Personol sy'n berthnasol iddo.
- Mae **data** yn wybodaeth sy'n cael ei storio'n electronig, ar gyfrifiadurol, neu mewn systemau ffeilio papur penodol.

neu ddibenion ystadegol. Gweler *Data Protection and Historians*.

https://files.royalhistsoc.org/wpcontent/uploads/2020/07/19092331/20200707_RHS_Data_Protection_Historians_WEB2.pdf

⁵ <https://www.jisc.ac.uk/guides/rdm-toolkit>

- **Tor Diogelwch Data:** unrhyw weithred neu anweithred sy'n peryglu diogelwch, cyfrinachedd, integreidd neu argaeledd Data Personol neu'r mesurau diogelu ffisegol, technegol, gweinyddol neu drefniadol a roddwn ni neu ein darparwyr gwasanaeth trydydd parti yn eu lle i'w diogelu. Mae colli, neu fynediad, datgelu neu gaffael Data Personol heb awdurdod yn Dor Diogelwch Data Personol.
- **Rheolwyr data** yw'r bobl neu'r sefydliadau sy'n pennu at ba ddibenion y prosesir unrhyw ddata personol a'r modd y prosesir y data hynny. Maent yn gyfrifol am sefydlu arferion a pholisïau'n unol â'r Ddeddf. Swyddog Diogelu Data'r Drindod Dewi Sant yw rheolydd data'r holl ddata personol a ddefnyddir yn ein busnes, gan gynnwys at ddibenion ymchwil ac academiaidd.
- **Lleihau Data.** Dylid dylunio ymchwil fel bod y data a gesglir yn ddigonol i fynd i'r afael â'r cwestiwn/cwestiynau ymchwil ac i gyflawni'r amcanion ymchwil. Dylid casglu dim ond y data sydd eu hangen i gyflawni'r nodau hyn. Rhaid i dimau ymchwil leihau faint o ddata maent yn eu casglu (h.y. lleihau nifer y cyfranogwyr a nifer yr eitemau data a gesglir am bob cyfranogwr), yn ogystal â lleihau lefel y sensitifrwydd a gysylltir â'r data. Mewn geiriau eraill, rhaid i ymchwilwyr gasglu dim ond y data sydd eu hangen arnynt.
- Mae **Proseswyr Data** yn cynnwys unrhyw berson neu sefydliad nad yw'n ddefnyddiwr data sy'n prosesu data personol ar ein rhan ac yn ôl ein cyfarwyddiadau. Mae cyflogeion rheolwyr data wedi eu heithrio o'r diffiniad hwn, ond gallai gynnwys cyflenwyr sy'n trafod data personol ar ran y Brifysgol.
- At ddibenion y polisi hwn mae **Testunau Data** yn cynnwys pob unigolyn byw rydym yn dal data personol amdano. Nid yw testun data o reidrwydd yn wladolyn neu'n breswlydd y DU. Mae gan bob testun data hawliau cyfreithiol o ran eu gwybodaeth bersonol.
- **Defnyddwyr Data** yw'r rheini o blith ein cyflogeion y mae eu gwaith yn cynnwys prosesu data personol. Rhaid i ddefnyddwyr data ddiogelu'r data maent yn eu trafod yn unol â Pholisi Diogelu Data'r Drindod Dewi Sant, y Polisi yng Nghyswllt Categoriâu Arbennig o Ddata Personol, y Polisi Rheoli Data Ymchwil, ac unrhyw weithdrefnau perthnasol ynghylch diogelwch data bob amser.
- **Person naturiol adnabyddadwy.** Rhywun y gellir ei adnabod, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, drwy gyfeirio at ddyfais adnabod megis enw, rhif adnabod, data lleoliad, dyfais adnabod ar-lein neu at un neu fwy o ffactorau penodol i hunaniaeth gorfforol, ffisiolegol, genetig, meddyliol, economaidd, diwylliannol neu gymdeithasol y person naturiol hwnnw.
- **Data Personol.** Mae GDPR y DU yn diffinio data personol fel unrhyw wybodaeth sy'n gysylltiedig â pherson naturiol adnabyddedig neu adnabyddadwy. Gan fod y diffiniad hwn yn eang iawn mae modd ei ddadansoddi'n bedair elfen:
 - i. **Unrhyw Wybodaeth.** Gall pob darn o wybodaeth, beth bynnag yw ei ffurf (testun digidol neu analog, sain, delwedd neu ddeunydd clyweledol) a'i gynnwys (ffeithiau a barn, gwir neu anwir), o bosibl fod yn ddata personol;
 - ii. **Yn ymwneud â pherson.** Gall y wybodaeth hon ymwneud â pherson mewn tair ffordd:
 - drwy'r cynnwys: mae'r wybodaeth yn dweud rhywbeth am y person;
 - drwy'r diben: gellir defnyddio'r wybodaeth i werthuso neu ddylanwadu ar statws neu ymddygiad y person (e.e. gellir defnyddio log galwadau teleffon i werthuso ymddygiad ei berchennog);
 - drwy'r canlyniad: gall y wybodaeth gael effaith ar hawliau a buddiannau'r person (h.y. efallai caiff y person ei drin yn wahanol i bobl eraill; e.e. ystadegau am berfformiad y person yn y gwaith).
 - iii. **Person adnabyddedig neu adnabyddadwy.** Mae person yn adnabyddedig os caiff ei ddewis o grŵp. Mae hi'n adnabyddadwy os oes modd ei hadnabod drwy unrhyw ddull sy'n "rhesymol debygol o gael ei ddefnyddio" gan y rheolydd neu gan drydydd person. Er enghraifft, mae data â ffugenw yn

parhau i fod yn gysylltiedig â pherson adnabyddadwy. Mewn gwrthgyferbyniad, nid yw data nad ydynt yn ymwneud â pherson adnabyddadwy (“data dienw”) yn ddata personol ac felly nid yw GDPR y DU yn berthnasol i’w prosesu.

- iv. **Person naturiol.** Dim ond y wybodaeth sy’n ymwneud â phersonau naturiol (h.y. byw) a ystyrir yn ddata personol. Mae hyn yn golygu nad yw GDPR y DU yn berthnasol i brosesu data ynghylch pobl farw neu endidau cyfreithiol.
- **Prosesu** yw unrhyw weithgaredd sy’n cynnwys defnyddio data. Mae’n cynnwys caffael, cofnodi neu ddal y data, neu gyflawni unrhyw weithred neu gyfres o weithredoedd ar y data, gan gynnwys eu trefnu, diwygio, adalw, defnyddio, datgelu, dileu neu eu dinistrio. Mae prosesu hefyd yn cynnwys trosglwyddo data personol i drydydd partïon.
- **Defnyddio ffugenwau:** Mae defnyddio ffugenwau’n gofyn am wahanu dyfeisiau adnabod y ‘byd go iawn’ yn ffisegol oddi wrth weddill y data ymchwil. Cynhelir cysylltiad rhwng data ymchwil a dyfeisiau adnabod y byd go iawn drwy seiffr neu god. Cedwir y seiffr yn ddiogel ac ar wahân i’r data ymchwil. Mae hyn yn cyfyngu ar faint o bobl yn y tîm ymchwil sy’n cael mynediad i ddyfeisiau adnabod y byd go iawn, gan ei gwneud yn anos adnabod unigolion drwy ddata ymchwil, ac felly yn helpu i warchod rhag datgeliad damweiniol. Fodd bynnag, mae Swyddfa’r Comisiynydd Gwybodaeth yn nodi er y gall data â ffugenw helpu i leihau risgiau preifatrwydd drwy ei gwneud yn anos adnabod unigolion, mae’n dal i fod yn ddata personol.
- **Ymchwil.** Mae GDPR y DU yn mabwysiadu diffiniad “eang” o ymchwil, gan gwmpasu gweithgareddau endidau cyhoeddus a phreifat fel ei gilydd. Nod GDPR y DU yw annog arloesi, cyhyd â bod sefydliadau’n gweithredu mesurau diogelu priodol. Mae’n bwysig bod staff sy’n casglu data at ddibenion ymchwil yn prosesu’r data yn unol â GDPR y DU a chanllawiau’r Brifysgol.
- Mae **Data Categorïau Arbennig** yn cynnwys data am darddiad hiliol neu ethnig, barn wleidyddol, cred grefyddol neu gredoau eraill o’r fath, aelodaeth o undeb llafur, iechyd neu gyflwr corfforol neu feddyliol neu fywyd rhywiol unigolyn, neu am drosedd a gyflawnwyd neu yr honnir iddi gael ei chyflawni gan yr unigolyn hwnnw, neu achos sy’n ymwneud â throedd a gyflawnwyd neu yr honnir iddi gael ei chyflawni gan yr unigolyn hwnnw, penderfyniad mewn achos o’r fath neu ddedfryd unrhyw lys mewn achos o’r fath. Ni ellir prosesu Data Categorïau Arbennig ond o dan amodau llym, gan gynnwys amod sy’n gofyn am ganiatâd penodol y person dan sylw.

4. Cyd-destun Polisi

4.1. UKRI: Concordat on Open Research Data

Mae’r Brifysgol wedi mabwysiadu’r set o egwyddorion ganlynol, sy’n deillio o’r Concordat on Open Research Data ⁶, y dylai’r rheini sy’n cynnal ymchwil ei dilyn er mwyn sicrhau bod data ymchwil yn cael eu rheoli’n unol â rhwymedigaethau deddfwriaethol, rheoleiddiol, contractiol, moesegol perthnasol a rhwymedigaethau eraill.

Egwyddor 1.	Mae mynediad agored i ddata ymchwil yn galluogi ymchwil o safon uchel, yn hwyluso arloesi, ac yn diogelu arfer ymchwil da.
Egwyddor 2.	Mae rhesymau cadarn pam y gallai fod angen cyfyngu ar natur agored data ymchwil ond rhaid bod modd cyfiawnhau unrhyw gyfyngiadau a rhaid iddynt gael eu cyfiawnhau.
Egwyddor 3.	Mae mynediad agored i ddata ymchwil yn dod ar gost arwyddocaol, a ddylai gael ei pharchu gan bob parti.
Egwyddor 4.	Cydnabyddir hawl crewyr data ymchwil i ddefnydd cyntaf rhesymol.

⁶ <https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2020/10/UKRI-020920-ConcordatonOpenResearchData.pdf>

Egwyddor 5.	Dylai'r defnydd o ddata pobl eraill bob amser gydymffurfio â fframweithiau cyfreithiol, moesegol a rheoleiddiol gan gynnwys cydnabyddiaeth briodol.
Egwyddor 6.	Mae rheoli data'n dda yn sylfaenol i bob cam o'r broses ymchwil a dylid ei sefydlu o'r cychwyn cyntaf.
Egwyddor 7.	Mae curadu data'n hanfodol er mwyn gwneud data'n ddefnyddiol i bobl eraill ac i gadw data'n hirdymor.
Egwyddor 8.	Dylai data sy'n cefnogi cyhoeddiadau fod yn hygyrch erbyn y dyddiad cyhoeddi a dylai fod ar ffurf y mae modd ei chyfeirnod.
Egwyddor 9.	Cydnabyddir bod cefnogi datblygu sgiliau data priodol yn gyfrifoldeb i'r holl randdeiliaid.
Egwyddor 10.	Dylid ymgymryd ag adolygiadau rheolaidd o'r cynnydd tuag at ddata ymchwil agored.

Mae'r deg egwyddor hyn wedi'u cynnwys mewn amryw o fesurau technolegol a threfniadol y mae'r Brifysgol wedi eu gweithredu, *drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diofyn*. Mae'r rhain yn cynnwys adolygiad moeseg, asesiad o'r effaith ar ddiogelu data a chynllunio i reoli data ymchwil fel y'u disgrifir isod.

4.2. GDPR y DU: Diogelu data drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diofyn

Mae diogelu data drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diofyn yn elfen allweddol ar ddull GDPR y DU sy'n seiliedig ar risg, a'i ffocws ar atebolrwydd. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Brifysgol roi mesurau technegol a threfniadol priodol yn eu lle gyda'r bwriad o **a)** weithredu'r egwyddorion diogelu data'n effeithiol, a **b)** integreiddio mesurau diogelu i'w gwaith prosesu er mwyn bodloni gofynion GDPR y DU a diogelu hawliau unigol.

- Mae **diogelu data drwy ddylunio bwriadol** yn ddull sy'n sicrhau bod y Brifysgol yn ystyried materion preifatrwydd a diogelu data yng ngham cynllunio unrhyw system, gwasanaeth, cynnyrch neu broses ac wedyn gydol y cylch oes. At ddibenion ymchwil mae hyn yn cynnwys systemau ffisegol (e.e. seilwaith TG) a datblygu polisïau a phrosesau trefniadol addas.
- Mae **diogelu data drwy arferion diofyn** yn ei gwneud yn ofynnol y bydd y Brifysgol ond yn prosesu'r data sy'n angenrheidiol i gyflawni eu diben penodol. Mae'n cysylltu â rhai o egwyddorion sylfaenol diogelu data, sef lleihau data a chyfyngu ar ddibenion. Nid yw hyn yn gofyn am 'ddileu'r arferion diofyn', ond mae'n golygu bod angen i ymchwilwyr y Brifysgol bennu'r data mae eu hangen at y dibenion penodol cyn i'r prosesu gychwyn, rhoi gwybod i unigolion mewn modd priodol a phrosesu dim ond y data sy'n ofynnol at y diben hwn.

Rhwymedigaethau'r Brifysgol: Fel rheolydd data, mae'n rhaid i'r Brifysgol weithredu diogelu data drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diofyn. Rhaid i hyn gymryd i ystyriaeth y canlynol:

- Trefniadau o'r radd flaenaf,
- Cost gweithredu,
- Natur, cwmpas, cyd-destun a dibenion prosesu,
- Y risgiau sydd â thebygolrwydd a difrifoldeb amrywiol o ran hawliau a rhyddid personau naturiol, a achosir gan y prosesu.

Gallai mesurau o'r fath gynnwys adolygiad moeseg, lleihau prosesu data personol, rhoi ffugenw i ddata personol cyn gynted â phosibl, tryloywder o ran swyddogaethau a'r gwaith o brosesu data personol, galluogi'r testun data i fonitro'r gwaith o brosesu data, galluogi'r rheolydd i greu a gwella nodweddion diogelwch. Mewn perthynas â'r gofyniad hwn, bydd y Brifysgol yn darparu hyfforddiant, cymorth a chynngor o ran rheoli data ymchwil a chynlluniau

rheoli data ymchwil trwy'i rhaglen datblygiad staff i ymchwilwyr. Bydd y Brifysgol yn darparu ac yn cynghori ynghylch y mecanweithiau angenrheidiol a'r gwasanaethau ar gyfer storio, copïau wrth gefn, cofrestru, adneuo a chadw asedau data ymchwil i gefnogi mynediad yn gyfredol ac yn y dyfodol, yn ystod ac ar ôl cwblhau prosiectau ymchwil.

Rhwymedigaethau ymchwilwyr: Mae'n ofynnol i ymchwilwyr, cyfadrannau, unedau cymorth a lle bo hynny'n briodol, gydweithredwyr allanol, weithio mewn partneriaeth i weithredu arfer da a bodloni gofynion cyllidwyr ymchwil, a gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol perthnasol. Mae GDPR y DU yn ei gwneud yn ofynnol i ymchwilwyr integreiddio pryderon diogelu data i bob agwedd ar eu gweithgareddau prosesu. Felly disgwylir i'r rheini sy'n ymgymryd ag ymchwil gynnal ymwybyddiaeth o'r gofynion a'r rhwymedigaethau cyfredol a osodir gan y Brifysgol, a lle bo hynny'n berthnasol, gofynion noddwyr ymchwil, partneriaid ymchwil, cyflenwyr data o ffynonellau allanol ac unrhyw gyrrff perthnasol eraill. Hefyd rhaid i ymchwilwyr y Brifysgol fabwysiadu arferion sy'n briodol ac sy'n cydymffurfio ag arfer gorau o fewn y maes pwnc. Dylai'r rhain gynnwys cymhwyso mesurau priodol i ddiogelu cyfranogwyr ymchwil gydol cylch oes yr ymchwil. Yn gyffredinol, rhaid i'r arferion hyn sicrhau bod data a chofnodion ymchwil:

- Yn fanwl gywir, yn gyflawn, yn ddilys ac yn ddibynadwy;
- Yn adnabyddadwy, adalwadwy a hygyrch;
- Wedi'u cadw mewn modd diogel;
- Wedi'u prosesu mewn modd sy'n cydymffurfio â rhwymedigaethau cyfreithiol (e.e. GDPR y DU, amodau contractiol a chyfraith gyffredin cyfrinachedd) a, lle bo'n berthnasol, bod gofynion cyrff cyllido a phrotocolau penodol i'r prosiect wedi'u cymeradwyo gan Bwyllgor Moeseg Ymchwil y Brifysgol;
- Ar gael i eraill yn unol ag egwyddorion moesegol priodol ac egwyddorion rhannu data a mynediad agored;
- Yn gymesur â buddiannau dilys ac â mesurau diogelu cyfranogwyr dynol data ymchwil.

Dylai ymchwilwyr ymgyswrtio â rhwymedigaethau cyfreithiol y Brifysgol o ran prosesu data sy'n cynnwys gwybodaeth bersonol dan GDPR y DU a Deddf Diogelu Data (2018), a chymryd rhan mewn hyfforddiant a datblygiad proffesiynol priodol. Dylent hefyd geisio cyngor pan fo'n angenrheidiol. Ceir mynediad at set gynhwysfawr o adnoddau i helpu'r rheini sy'n ymgymryd ag ymchwil drwy'r rhaglen datblygiad staff i ymchwilwyr yn ogystal ag yn yr adnoddau rheoli data ymchwil yn y cyfeiriad gwe isod:

- <https://www.uwtsd.ac.uk/cy/llyfrgell/mynediad-agored-ac-ymchwil/>

GDPR y DU ac ymchwil.

Nodir rhwymedigaethau cyfreithiol diogelu data mewn ymchwil yn **Rhan 6** (isod) ond i grynhoi, yn ôl y rhwymedigaethau cyfreithiol mae angen y canlynol yng nghyswllt data personol:

- **Cyfreithlondeb, tegwch a thryloywder:** Rhaid prosesu Data Personol yn gyfreithlon, yn deg ac mewn modd tryloyw mewn perthynas â'r testun data;
- **Cyfyngu ar Ddibenion:** Cesglir data personol at ddibenion amlwg a chyfreithlon sydd wedi eu nodi ac ni chânt eu prosesu ymhellach mewn modd sy'n anghyson â'r dibenion hynny;⁷
- **Lleihau data:** Mae data personol yn ddigonol, yn berthnasol ac yn gyfyngedig i'r hyn sy'n angenrheidiol yng nghyswllt y dibenion y cânt eu prosesu ar eu cyfer;

⁷ Fodd bynnag, yn unol ag Erthygl 89 (1), ni ddylid ystyried bod prosesu pellach at ddibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol neu ddibenion ystadegol, yn anghydnaws â'r dibenion cychwynnol.

- **Cywirdeb:** Mae data personol yn fanwl gywir a, phan fo'n angenrheidiol, wedi'u cadw'n gyfredol; rhaid cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod data personol sy'n anghywir, o ystyried y dibenion y cânt eu prosesu ar eu cyfer, yn cael eu dileu neu eu cywiro heb oedi;
- **Cyfyngu ar storio:** Mae data personol wedi'u cadw ar ffurf sy'n ei gwneud yn bosibl adnabod testunau data am gyfnod nad yw'n hwy nag sy'n angenrheidiol at y dibenion y prosesir y data personol ar eu cyfer⁸
- **Integredd a chyfrinachedd:** Mae data personol wedi'u prosesu mewn modd sy'n sicrhau diogelwch priodol y data personol, gan gynnwys defnyddio mesurau technegol neu drefniadol priodol i ddiogelu rhag eu prosesu heb awdurdod neu'n anghyfreithlon, a rhag eu colli, eu dinistrio neu eu difrodi'n ddamweiniol.

Gallai mesurau diogelu priodol gynnwys y canlynol, ond nid ydynt wedi'u cyfyngu i'r rhain:

- Gweithredu Cynllun Rheoli Data cadarn sydd ar gael yn gyhoeddus
- Cymeradwyo prosesu data at ddibenion ymchwil drwy bwyllgor moeseg;
- Aseiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data, hyd yn oed os nad os ei angen yn ôl y gyfraith (er mwyn darparu ar gyfer atebolrwydd a atgyfnerthwyd);
- Defnyddio ffugenwau fel y'i cydnabyddir yn benodol gan GDPR y DU;
- Gwahanu swyddogaethol (h.y. cymryd camau i sicrhau na ddefnyddir data at ddiben arall ar wahân i ymchwil, ac yn benodol na ddefnyddir y data i gymryd penderfyniadau neu gamau'n gysylltiedig ag unigolion);
- Tryloywder cynyddol (e.e. darparu mwy o wybodaeth ar gyfer y testunau data nag sy'n angenrheidiol yn ôl y gyfraith; hefyd rhoi'r wybodaeth ar gael yn gyhoeddus);
- Mecanweithiau i optio allan, gan ganiatáu i destunau data wneud cais i ddileu eu data (hyd yn oed os ydy eu hawl i wrthwynebu'n gyfyngedig ac nid yw'r prosesu wedi'i seilio ar gydsyniad y gellid ei dynnu'n ôl) neu fecanweithiau eraill sy'n caniatáu i'r testun data fonitro'r prosesu;
- Cynnal cofnod manwl o weithgareddau prosesu, gan fynd tu hwnt i'r hyn sy'n angenrheidiol yn ôl y gyfraith (atebolrwydd a atgyfnerthwyd a thryloywder);
- Diogelwch a atgyfnerthwyd, gan gynnwys e.e. cyfyngiadau mynediad (dim ond rhai aelodau o'r tîm ymchwil yn gallu gweld y data personol) neu storio ar gyfrifiadur heb gysylltiad â'r Rhyngrwyd
- Amgryptio gan ddefnyddio technegau o'r radd flaenaf
- Defnyddio Technolegau i Wella Preifatrwydd.

Rhan 5. Trefniadaeth a Mesurau Technegol

5.1 Adolygiad Moeseg

Mae Polisi Integredd a Moeseg Ymchwil y Drindod Dewi Sant yn nodi'r broses ar gyfer adolygiad a chymeradwyaeth foesegol er mwyn sicrhau y cyflawnir ymchwil y Brifysgol er budd y cyhoedd, a'i fod yn gyfreithlon dan GDPR y DU a'r Ddeddf Diogelu Data. Felly rhaid i'r holl ymchwil gan staff a myfyrwyr sydd o fewn cwmpas y Polisi Integredd a Moeseg Ymchwil gael adolygiad moeseg, ac ni ddylai prosesu data gychwyn dan unrhyw amgylchiadau cyn y rhoddir cydsyniad moesegol.

⁸ Gellir storio data personol am gyfnodau hwy cyhyd ag y prosesir y data personol dim ond at ddibenion archifo er budd y cyhoedd, dibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol neu ddibenion ystadegol yn unol ag Erthygl 89(1), yn amodol ar weithredu'r mesurau technegol a threfniadol priodol sy'n ofynnol dan y Rheoliad hwn er mwyn diogelu hawliau a rhyddid y testun data.

5.2 Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data

Mae GDPR y DU yn creu rhwymedigaeth gyfreithiol i ystyried a lliniaru materion diogelu data a phryderon am breifatrwydd ar gam cynllunio'r prosiect, cyn y cesglir unrhyw ddata (e.e. diogelu data drwy ddylunio bwriadol a thrwy arferion diodyn). Mae Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data yn asesiad i helpu ymchwilwyr i ddynodi unrhyw risgiau posibl a allai fod gan brosiect o ran ymyrryd â phreifatrwydd cyfranogwyr. Mae'r Asesiad wedyn yn helpu i weithredu mesurau a rheolaethau priodol er mwyn lleihau a rheoli'r risgiau hynny. Mae'r ddeddfwriaeth wedi gwneud Asesiadau o'r Effaith ar Ddiogelu Data yn orfodol ar gyfer prosesu data risg uwch er mwyn sicrhau bod preifatrwydd a diogelu data yn brif ystyriaethau o ddechrau unrhyw brosiect ac wedyn eu bod yn cael eu hystyried gydol cylch oes y prosiect. Mae'r Comisiwn Ewropeaidd (Cyfarwyddiaeth Gyffredinol Ymchwil ac Arloesi) yn argymhell y dylid ymgymryd ag Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data ar gyfer mentrau prosesu data a allai achosi risgiau uwch o ran moeseg⁹, megis y canlynol:

Mathau o ddata personol	<ul style="list-style-type: none"> • Tarddiad hiliol neu ethnig • Barn wleidyddol, credoau crefyddol neu athronyddol • Data genetig, biometrig neu iechyd • Bywyd rhywiol neu gyfeiriadedd rhywiol • Aelodaeth o undeb llafur
Testunau data	<ul style="list-style-type: none"> • Plant • Pobl sy'n agored i niwed • Pobl nad ydynt wedi rhoi eu cydsyniad penodol i gymryd rhan yn y prosiect
Graddfa neu gymhlethdod y prosesu data	<ul style="list-style-type: none"> • Prosesu data personol ar raddfa fawr • Monitro systematig ar raddfa fawr ar ardal sy'n agored i'r cyhoedd • Yn ymwneud â nifer o setiau data a/neu ddarparwyr gwasanaeth, neu'n cyfuno a dadansoddi setiau data gwahanol (h.y. data mawr)
Technegau casglu neu brosesu data	<ul style="list-style-type: none"> • Dulliau neu dechnolegau sy'n ymyrryd â phreifatrwydd (e.e. arsylwi'n gudd, gwylio, tracio neu dwyllo unigolion) • Defnyddio systemau camerâu i fonitro ymddygiad neu gofnodi gwybodaeth sensitif • Cloddio data (gan gynnwys casglu data o rwydweithiau'r cyfryngau cymdeithasol), 'cropian drwy'r we' neu ddadansoddi rhwydweithiau cymdeithasol • Proffilio unigolion neu grwpiau (yn enwedig proffilio ymddygiad neu seicolegol) • Defnyddio deallusrwydd artiffisial i ddadansoddi data personol • Defnyddio gwneud penderfyniadau'n awtomataidd sy'n cael effaith sylweddol ar y testun(au) data
Yn ymwneud â gwledydd tu allan i'r UE	<ul style="list-style-type: none"> • Trosglwyddo data personol i wledydd tu allan i'r UE • Casglu data personol tu allan i'r UE

Yn achos y rhan fwyaf o astudiaethau ymchwil, mae'r sgrinio ar gyfer Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data wedi'i gynnwys ym mhroses gymeradwyo'r Pwyllgor Moeseg Ymchwil. Fodd bynnag, bydd Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data ar wahân yn ofynnol gan rai cyllidwyr, a dylid ei gwblhau gan ddefnyddio templed y Drindod Dewi Sant, neu dempled a ddarperir gan y cyllidwr os nodir hynny. Mewn achosion lle nad oes angen adolygiad moeseg ar brosiect

⁹ Moeseg a diogelu data (Gorffennaf 21) https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/ethics-and-data-protection_he_en.pdf

ymchwil, rhaid i ymchwilyr barhau i gwblhau proses sgrinio Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data, ac asesiad llawn os oes angen, y mae'n rhaid i'r Swyddog Diogelu Data ei awdurdodi.

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data ar gael yma:

[Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data](#)

5.3 Llywodraethu Data a Chynllunio Rheoli Data Ymchwil

Mae data sefydliadol yn allweddol ar gyfer gwneud penderfyniadau yn seiliedig ar ddata, dynodi cyfleoedd newydd, cynllunio a rheoli risgiau. Mae Polisi Llywodraethu Data'r Brifysgol yn bodoli i sicrhau bod data perthnasol yn addas i'r diben ar gyfer adroddiadau mewnol ac allanol, a'u bod yn cael eu categorio'n briodol i'w storio, adalw, dinistrio, gwneud copi wrth gefn, a chael mynediad yn ôl yr angen er mwyn sicrhau rheoli a diogelu data sefydliadol mewn modd priodol. Mae'r Grŵp Llywodraethu Data yn gofalu am Lywodraethu Data ac mae'n atebol i'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol. Mae'r Grŵp Llywodraethu Data ar gael i ddynodi'r opsiynau mwyaf priodol a chost-effeithiol ar gyfer categorio data, eu storio ac adrodd arnynt, gan ganiatáu defnyddio seilwaith ac offer sydd eisoes yn bodoli pan fo'n briodol. Dylid ymgynghori â'r Grŵp Llywodraethu Data i gael cyngor ac ymwybyddiaeth wrth ystyried rheoli data ar gyfer unrhyw brosiect ymchwil a gellir cyflawni hyn drwy gyflwyno cais i'r Ddesg Wasanaeth TG yn y lle cyntaf <https://webhelp.uwtsd.ac.uk/>

Yn ychwanegol at gwblhau Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data rhaid i'r holl staff gydymffurfio â disgygliadau cyllidwyr ymchwil i gyflwyno Cynllun Rheoli Data yn rhan o geisiadau am grantiau. Pan nad oes angen Cynllun Rheoli Data, argymhellir bod Prif Ymchwilyr a myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig serch hynny yn llunio, gweithredu a diweddarau cynllun. Mewn rhai achosion mae angen hyn yn y broses adolygiad moeseg hefyd.

Bydd cwblhau'r cynllun rheoli data a'r Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data yn caniatáu i ymchwilyr ddeall llifoedd data a risgiau o ran preifatrwydd yn gysylltiedig â mynediad. Drwy wneud hyn, bydd yr holl staff a myfyrwyr ymchwil yn gwneud y canlynol:

- Datblygu a chofnodi gweithdrefnau a phrosesau priodol i gasglu, storio, defnyddio ac ail-ddenyddio data ymchwil sy'n gysylltiedig â'u rhaglen ymchwil, yn ogystal â chael mynediad i'r data hynny a'u cadw;
- Sefydlu a chofnodi cytundebau ar gyfer rheoli data ymchwil wrth ymwneud â phrosiect ymchwil ar y cyd, ymchwil cydweithredol, neu ymchwil a gyflawnir yn unol â chytundeb contractiol;
- Cynnwys ystyriaeth briodol o oblygiadau cost ac amser storio a rheoli data o fewn ceisiadau am grantiau ymchwil;
- Sicrhau bod integredd a diogelwch eu data yn cael eu cynnal;
- Cynllunio ar gyfer cyfrifoldebau gwarchodol parhaus am y data ymchwil ar ddiwedd y prosiect ymchwil neu wrth ymadael â'r Drindod Dewi Sant;
- Cynnwys argymhellion ar gyfer dinistrio data ymchwil.

Pan fo'n briodol bydd cynlluniau rheoli data ymchwil yn defnyddio templedi cyllidwyr ymchwil neu offeryn ar-lein Cynllun Rheoli Data y Digital Curation Centre <https://dmponline.dcc.ac.uk/>. Ar ôl eu cwblhau rhaid i'r cynlluniau rheoli data ymchwil gael eu hadolygu gan INSPIRE a'r Grŵp Llywodraethu Data cyn dechrau casglu data.

5.4 Trefniadau rhannu data ymchwil

Pan fydd prosiectau ymchwil arfaethedig yn cynnwys cydweithio â thrydydd partion (e.e. prifysgol arall, Ymddiriedolaeth GIG neu bartner allanol arall) a rhagwelir y bydd angen rhannu data personol, data categorïau arbennig, data euogfarnau troseddol neu droseddau,

neu ddata â ffugenwau, rhaid cael contract neu gytundeb rhannu data priodol yn ei le cyn cyfnewid unrhyw ddata. Dylid gwneud cais am gytundebau drwy dîm INSPIRE y Brifysgol.

5.5 Storio Data Ymchwil

Rhaid i'r holl ddata ymchwil gael eu storio yn amgylchedd rheoledig y Brifysgol sy'n diogelu rhag tor diogelwch data (yn unol â diffiniad GDPR y DU) a rhag colli a llygru data ymchwil mewn modd mwy cyffredinol, ynghyd â mynediad ac addasu heb awdurdod, ac sy'n cydymffurfio â rhwymedigaethau cyfreithiol, rheoleiddiol, a chontractiol perthnasol a rhwymedigaethau eraill am y cyfnod y mae angen cadw'r data hynny. Rhaid glynu at brotocolau Seiberddiogelwch y Brifysgol yn hyn o beth. Mae tor diogelwch data personol yn golygu tor diogelwch sy'n arwain at ddinistrio, colli, neu newid data personol mewn modd damweiniol neu anghyfreithlon, neu ddatgelu neu gael mynediad i ddata personol heb awdurdod. Mae hyn yn cynnwys tor diogelwch sy'n deillio o achosion damweiniol a bwriadol. Hefyd mae'n golygu bod tor diogelwch yn ymwneud â mwy na cholli data personol yn unig. Er mwyn cynnal diogelwch data, ymhob achos rhaid dilyn polisiau canlynol y Drindod Dewi Sant ynghylch storio data a defnyddio technoleg a systemau gwybodaeth: ¹⁰

- Polisi Diogelu Data
- Polisi yng Nghyswllt Categorïau Arbennig o Ddata Personol
- Technoleg a Systemau Gwybodaeth: Polisi Defnydd Derbyniol
- Polisi Rheoli Asedau TG
- Polisi Rheoli Cofnodion

Mewn amgylchiadau lle nad yw storio sefydliadol ar gael (megis gweithio o bell neu yn ystod gwaith maes), dylai'r ymchwilydd gymryd camau i gynnal integreidd y data, a sicrhau bod mesurau diogelwch priodol yn eu lle i atal mynediad heb awdurdod. Rhaid i'r data ymchwil gael eu trosglwyddo i amgylchedd storio rheoledig cyn gynted â phosibl. Mewn achosion o'r fath rhaid dilyn y polisi canlynol:

- Polisi'r Grŵp ynghylch mynd â gwybodaeth sensitif a data personol tu allan i'r amgylchedd cyfrifiadura diogel.

Rhaid hysbysu'r Swyddog Diogelu Data am unrhyw dor diogelwch data cyn gynted ag y daw'r ymchwilydd yn ymwybodol o'r tor diogelwch (gweler **6.12** isod).

5.6 Adneuo mewn Cadwrfa Data Ymchwil

Dylai data ymchwil a grëir neu a gipir gan ymchwilydd y Brifysgol trwy brosiectau gael eu cynnig i gadwrfa ddata briodol a gefnogir yn allanol, neu un a nodwyd gan y cyllidwr, ac eithrio mewn amgylchiadau a fyddai'n torri Hawliau Eiddo Deallusol, ystyriaethau masnachol, rhwymedigaethau moesegol neu gyfrinachedd neu rwymedigaethau eraill, gan gynnwys GDPR y DU, fel y'i nodir isod (**Rhan 6**). Mae UKRI yn darparu cefnogaeth ar gyfer seilweithiau data o'r fath ¹¹ a dylid eu defnyddio fel blaenoriaeth oherwydd:

- Y seilweithiau sy'n talu am gostau lletya
- Mae'r data'n fwy gweladwy
- Mae lefelau llywodraethu uchel iawn gan y seilweithiau
- Mae'r seilweithiau'n darparu lefelau uchel iawn o gefnogaeth o ran curadu data, rheoli mynediad a thrwyddedu

¹⁰ [Strategaethau a Pholisiau | University of Wales Trinity Saint David \(uwtsd.ac.uk\)](https://www.uwtsd.ac.uk/strategaethau-a-pholisiau/)

¹¹ Gall ymchwilydd hefyd gyfeirio at gyfarwyddiadur OpenDOAR JISC o gadwrfeydd mynediad agored <https://v2.sherpa.ac.uk/opendoar/about.html>

Dylid adneuo ar ôl cwblhau'r ymchwil, neu wrth gyhoeddi'r canlyniadau, p'un bynnag fydd yn digwydd yn gyntaf. Bydd y Brifysgol hefyd yn darparu Cadwrfa Data Ymchwil y gellir ei defnyddio i reoli data ymchwil dros gyfnod o amser, mewn achosion pan nad yw'n bosibl adneuo mewn cadwrfa allanol. Mae cadwrfa data ymchwil y Drindod Dewi Sant ar gael ar y dudalen we ganlynol: <https://researchdata.uwtsd.ac.uk/>.

Ym mhob achos, ategir data ymchwil a gynnigir i gadwrfa gan Gynllun Rheoli Data Ymchwil. Rhaid i'r cynllun fanylu ar y dull y caiff y data ymchwil eu curadu (e.e. y meini prawf a ddefnyddir ar gyfer dewis data i'w hadneuo, yn hytrach na'r set ddata gyfan), y dull y caiff y data a ddewisir eu diogelu ar gyfer holl gyfnod eu cadw, mewn cydymffurfiaeth â'r rhwymedigaethau deddfwriaethol, rheoleiddiol, neu gontractiol perthnasol. Pan fo angen, dylid rhoi mesurau diogelu priodol yn eu lle i ddiogelu cyfranogwyr a sicrhau bodloni amodau mynediad (e.e. gwneud data'n ddiennw, cyfrineiriau mynediad, cynnwys datganiad hawliau). Dylai'r cynllun rheoli data ymchwil bennu'r mesurau a gymerir i gydymffurfio â GDPR y DU a Deddf Diogelu Data (2018), a chyswllt a enwir sy'n gyfrifol am unrhyw ymholiadau ynghylch y data sy'n cael eu hadneuo.

Cadwrfa ddata'r Drindod Dewi Sant: Drwy arferion diofyn, dylai data a adneuir mewn cadwrfa ddata gan y Drindod Dewi Sant fod yn ddata agored nad ydynt yn cynnwys unrhyw wybodaeth bersonol na datgelol. Hynny yw, dylai data o'r fath fod yn hollol ddiennw wrth eu hadneuo ac felly y tu allan i ofyniad GDPR y DU. Dylai hyn ymhob achos, *heb eithriad*, fod yn wir am ddata a adneuir yng nghadwrfa data ymchwil y Drindod Dewi Sant. Cyfrifoldeb yr ymchwilydd sy'n adneuo yw sicrhau bod data'n ddiennw, a gwrthodir unrhyw setiau data a adneuir y canfyddir eu bod yn cynnwys manylion personol.

Cadwrfeydd data allanol: Mae data a adneuir mewn cadwrfeydd trydydd parti, megis y rheini sy'n cael eu lletya gan y UK Data Service neu UKRI, yn cynnig rheolaethau mynediad ychwanegol, er enghraifft drwy haenau mynediad gwahanol (e.e. ar gyfer 'data a ddiogelwyd' nad ydynt yn cynnwys unrhyw ddata personol, ond pan ystyrir eu bod yn cynnwys risg weddilliol o gael eu datgelu, a 'data rheoledig' ar gyfer data a allai fod yn ddatgelol). Dan amgylchiadau arferol ni ddylai unrhyw ddata sy'n deillio o'r Drindod Dewi Sant sy'n cwmpo i'r categorïau hyn neu gategorïau tebyg gael eu hystyried i'w hadneuo. Fodd bynnag, os dymuna ymchwilydd ystyried adneuo data personol dan drefniadau o'r fath, dylent gysylltu â'r Swyddog Diogelu Data a fydd yn ymgymryd ag adolygiad cyfreithiol priodol ar y cyd ag INSPIRE. Pan fo'n bosibl, dylid dynodi'r bwriad i ddefnyddio rheolaethau mynediad cryfach ar gam cynllunio'r prosiect drwy brosesau'r adolygiad moeseg, yr Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data a chynllunio rheoli data.

Noda Cod Ymarfer Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ar Wneud Data'n Ddiennw y canlynol:

Pan fydd sefydliad yn trosi data personol i ffurf ddiennw ac yn eu datgelu, ni fydd hyn yn gyfystyr â datgelu data personol. Mae hyn yn wir er bod y sefydliad sy'n datgelu'r data yn parhau i ddal y data eraill a fyddai'n caniatáu ail-adnabod. Mae hyn yn golygu nad yw'r Ddeddf Diogelu Data yn berthnasol bellach i'r data a ddatgelir, felly:

- Mae cymhelliad amlwg i sefydliadau sy'n dymuno cyhoeddi data wneud hynny ar ffurf ddiennw;
- Mae'n rhoi cymhelliad i ymchwilyddwr a phobl eraill ddefnyddio data diennw fel dewis amgen i ddata personol pryd bynnag y bo'n bosibl; a
- Mae hunaniaeth unigolion yn cael ei diogelu.

5.7 Cyfnodau cadw

Dylid cadw data ymchwil sy'n deillio o brosiectau, ac unrhyw gofnodion cysylltiedig cyhyd â'u bod o werth parhaus i'r ymchwilydd a'r gymuned ymchwil ehangach, a chyhyd ag y'i nodir gan y cyllidwr ymchwil, cyfraith patentau, gofynion deddfwriaethol a gofynion rheoleiddiol eraill. Yn gyffredinol, fel y'i nodir yn nogfen UKRI 'Guidance on best practice in the management of research data'¹², mae Cynghorau Ymchwil y DU yn disgwyl y dylai data sy'n sail i ganfyddiadau mewn cyhoeddiadau fod yn hygyrch am o leiaf deng mlynedd ar ôl eu cyhoeddi. Mae polisïau data a chyfarwyddyd Cynghorau Ymchwil unigol a chyllidwyr eraill ar arfer ymchwil da yn cynnwys gofynion ychwanegol a dylid ystyried y rhain a nodi'r cyfnodau cadw ym mhob Cynllun Rheoli Data Ymchwil. Mewn llawer i achos, bydd ymchwilwyr yn penderfynu cadw data a chofnodion ymchwil am gyfnod hwy na'r isafswm a nodir. Dylai ymchwilwyr nodi na ellir cadw data personol ar ffurf nad yw'n ddiennw am fwy o amser nag sy'n angenrheidiol at ddibenion gwreiddiol prosesu'r data personol. Serch hynny, mae'n bosibl storio am gyfnod hwy pan fydd y data'n cael eu prosesu at ddibenion ymchwil â 'mesurau diogelu priodol', megis defnyddio ffugenwau, fel y'i nodir yn 6 (isod). Yn hyn o beth, cedwir data a gyflwynir i'r gadwrfa am gyfnod amhenodol drwy arferion diofyn oni ddarperir amserlen gadw eglur.

5.8. Dileu a dinistrio data

Pan fydd data a chofnodion ymchwil i'w dileu neu'u dinistrio, dylid gwneud hyn yn unol ag ystyriaeth benodol o ran cyfrinachedd a diogelwch. Dylid glynu at Bolisi Rheoli Cofnodion y Drindod Dewi Sant yn hyn o beth. I gael gwybodaeth ychwanegol cyfeiriwch at Bennaeth y Casgliadau Arbennig ac Archifau (LIAD). Mae'r UK Data Archive hefyd yn argymhell y dylid glynu at y canllawiau canlynol ar gyfer dinistrio data:

- Rhaid dileu data o'r system lle maent wedi'u storio gan ddefnyddio rhaglen ddileu ddiogel, megis Eraser (<http://www.heidi.ie/eraser/index.php>) neu rywbeth tebyg, sy'n trosysgrifo ffeiliau nifer o weithiau, nes ei gwneud yn amhosibl adalw'r data gwreiddiol yn fforensig;
- Rhaid gwacau'r bin ailgylchu/sbwriel, ac yn syth ar ôl hynny byddai'n well rhedeg rhaglen ddileu ddiogel;
- Rhaid dinistrio cyfryngau cludadwy sy'n dal unrhyw ddata a'u gwaredu mewn modd diogel;
- Rhaid naill ai drosysgrifo tapiau wrth gefn yn gyfan gwbl a'u dadfagneteiddio cyn eu hail-ddefnyddio, neu eu gwaredu;
- Rhaid dinistrio copïau papur drwy eu darnio, o ddewis gan ddefnyddio darniwr trawstorri;
- Cyn i'r cyfrifiadur, gliniadur neu ddyfais arall a ddefnyddir i storio data adael meddiant y sefydliad neu'r unigolyn (i'w ddinistrio neu i'w werthu'n ail-law, ac ati), rhaid i'r ddisg galed gael ei dileu'n gyfan gwbl gan ddefnyddio rhaglen ddileu ddiogel;
- Os ydy data ymchwil yn cael eu cadw yn y cwmwl neu gan ddarparwr gwasanaeth trydydd parti, dylai ymchwilwyr sicrhau ei fod wedi dileu'r data'n ddiogel ynghyd ag unrhyw gopïau wrth gefn.
- Os ydy data wedi'u rhannu â phartneriaid neu eu trosglwyddo i drydydd partïon yn ystod y prosiect, dylai ymchwilwyr sicrhau eu bod wedi dileu'r data, oni bai bod ganddynt sail gyfreithlon dros eu cadw.

5.9. Curadu Data

Nid yw'r holl ddata ymchwil yn addas i'w cadw'n hirdymor, neu i'w rhannu mewn cadwrfa ddata. Fel canllaw cyffredinol, dylai ymchwilwyr storio dim ond y data sy'n sail i

¹² <https://www.ukri.org/manage-your-award/publishing-your-research-findings/making-your-research-data-open/>

gyhoeddiadau ymchwil, er ei bod yn debygol y bydd eithriadau yn achos setiau data mwy o faint sydd â gwerth parhaus ac ehangach. Mae'r Digital Curation Centre wedi llunio canllaw cynhwysfawr ar gyfer arfarnu a dewis data i'w cadw sy'n amlinellu'r prif faterion yn y maes hwn.¹³ Er enghraifft, dylai ymchwilwyr ystyried y tri cham dilynol:

Cam 1	Dynodi dibenion y gallai'r data eu bodloni
Gwirio:	Galluogi pobl eraill i ddilyn y broses a arweiniodd at y canfyddiadau cyhoeddedig ac o bosibl ail-greu neu wirio'r rhain.
Dadansoddi pellach:	Cynyddu'r cyfleoedd i ddadansoddi'r data ymhellach e.e., gan ddefnyddio dulliau newydd, integreiddio â ffynonellau eraill ar gyfer meta-ddadansoddi, boed hynny drwy gydweithredu newydd neu ddadansoddi gan drydydd parti
Adeiladu enw da academiaidd:	Mae data y mae modd eu darganfod yn fwy gweladwy, sy'n gallu hybu cyfraddau cyfeirnod ar gyfer y canfyddiadau cyhoeddedig
Adnodd cymunedol:	Datblygiad: cyhoeddi adnodd data o werth i grŵp defnyddwyr hysbys, e.e., set ddata gyfeiriol, man profi dulliau, neu gronfa ddata yn y maes
Cyhoeddiadau pellach:	Bydd cyhoeddi erthygl ddata yn cyfrannu at gyfathrebu a thrafodaeth ysgolheigaidd ynghylch rheoli neu ail-ddefnyddio data yn eich maes
Dysgu ac addysgu:	Ymgorffori data mewn adnodd dysgu/addysgu neu adnodd ymgysylltu â'r cyhoedd i wella'i allu i ryngweithio, ennyn diddordeb defnyddwyr mewn dysgu am yr ymchwil neu mewn cymryd rhan ynddo
Defnydd preifat:	Dod o hyd i'r data yn haws mewn blynyddoedd i ddod er mwyn manteisio ar ddefnyddiau posibl eraill
Cam 2	Dynodi data mae'n rhaid eu cadw
Oes rhesymau ar sail polisi data ymchwil dros eu cadw?	A fydd y data'n sail i erthygl a gyflwynir i gyfnodolyn sydd â pholisi sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r data fod ar gael? A fydd data a gynhyrchwyd drwy UKRI neu gyllid arall yn sail i gynnyrch ymchwil cyhoeddedig?
Oes rhaid i'r data fod ar gael yn unol â rheoliadau?	Oes angen cadw'r data er mwyn cydymffurfio â rheoliadau Rhyddid Gwybodaeth neu Wybodaeth Amgylcheddol? Oes rheoliadau disgyblaethol sy'n ei gwneud yn ofynnol cadw data yn rhan o'r cofnod ymchwil?
Oes rhesymau cyfreithiol neu gontractiol eraill?	Ydy'r data'n darparu gwybodaeth sydd â gwerth masnachol, neu a ydynt yn cael eu defnyddio mewn cais am batent? Ydy telerau ac amodau contractiol yn datgan neu'n awgrymu bod rhaid cadw'r data? Ydy'n rhesymol credu y gallai'r data gael eu defnyddio mewn ymchwiliadau cyhoeddus neu ymchwiliadau gan yr heddlu, neu mewn unrhyw adroddiad y gellid ei herio'n gyfreithiol?
Ydy'n cynnwys data personol sy'n berthnasol i'r diben ail-ddefnyddio?	Ydy'r data'n cynnwys manylion sy'n dynodi unigolyn yn uniongyrchol neu oes modd eu defnyddio i awgrymu eu hunaniaeth, naill ai ar eu pennau eu hun neu drwy eu cysylltu â set ddata arall? Ydy cymeradwyaeth foesegol eich sefydliad yn caniatáu i'r data gael eu cadw ar gyfer ymchwil pellach?

	Ydy'r cytundeb cydsyniad yn caniatáu i ddata gael eu hail-ddefnyddio at y diben rydych bellach yn ei ragweld?
	A roddodd y testunau data eu cydsyniad gwybodus i'w harchifo?
	Os felly, ydy'n ymarferol glynu at unrhyw amodau yn eu cydsyniad e.e., unrhyw ymrwymiad i wneud y data'n ddiennw?
	Oes modd storio'r data'n ddiogel a'u rheoli'n weithredol yn unol â safonau diogelwch gwybodaeth cydnabyddedig?
Cam 3	Dynodi data y dylid eu cadw
Disgrifiad:	Oes digon o wybodaeth, e.e. o Gynllun Rheoli Data cyfredol, ynglŷn â beth yw'r data, sut a pham y'u casglwyd, a sut y maent wedi'u prosesu, er mwyn asesu eu hansawdd a pha mor ddefnyddiol y maent at y nodau a ddynodwyd gennych?
Ansawdd:	Ydy ansawdd y data'n ddigon da yn nhermau bod yn gyflawn, maint y sampl, cywirdeb, dilysrwydd, dibynadwyedd, bod yn gynrychioliadol neu unrhyw feini prawf perthnasol eraill yn y maes?
Defnyddwyr hysbys:	Oes defnyddwyr sy'n aros am y data hyn, neu oes tystiolaeth o'r gorffennol o alw amdanynt e.e. a fydd hyn yn ychwanegu gwerth at adnodd neu gyfres sefydledig?
Argymhelliad:	Ydy'r cyllidwr, neu gymdeithas ddysgedig/proffesiynol neu gorff cyfatebol yn y maes ymchwil yn argymhell rhannu data o'r math hwn neu ar y thema ymchwil hon?
Potensial i integreiddio:	Ydy'r data'n disgrifio pethau sy'n ffitio termau neu eirfaeodd safonol mewn meysydd ymchwil eraill, megis lleoliadau daearyddol a chyfnodau amser?
Enw da:	A gynhyrchwyd y data gan grŵp ymchwil neu brosiect sydd â chlod uchel am wreiddioldeb, arwyddocâd a thrylwyrdd ei gynnyrch ymchwil blaenorol? A fydd rhoi'r data ar gael yn debygol o wella enw da grŵp neu brosiect yn sylweddol?
Apêl:	A allai fod apêl eang gan y data e.e. fel y mae'n gysylltiedig â darganfyddiad o bwys, proses ymchwil newydd arwyddocaol, neu bolisi rhyngwladol a phryderon cymdeithasol?
Dim modd eu hatgynhyrchu:	A fyddai atgynhyrchu'r data yn anodd/costus (neu'n amhosibl fel yn achos arsylwadau nad oes modd eu hailadrodd)?
Wedi'i glirio:	Ydy'r data wedi'u dosbarthu yn ôl eu sensitifrwydd ac yn rhydd o delerau ac amodau preifatrwydd/moesegol, contractiol, trwyddedau neu hawlfraint sy'n cyfyngu ar fynediad cyhoeddus a'u hail-ddefnyddio? Oes unrhyw gyfyngiadau sy'n arferol yn y maes astudio?
Fformat agored:	Ydy'r data mewn fformat nad yw'n gofyn am ffioedd trwydded neu feddalwedd/caledwedd berchnogol er mwyn eu hail-ddefnyddio?
Annibynnol:	Os oes angen unrhyw feddalwedd/caledwedd arbenigol i ddefnyddio'r data, a ydy honno'n cael ei defnyddio'n eang yn y maes astudio ac ar gael yn hwylus?

Metadata. Mae curadu data'n hanfodol er mwyn gwneud data'n ddefnyddiol i bobl eraill ac i gadw data'n hirdymor. Felly, ar y cyd â'r holl ddata ymchwil, dylid cyflwyno dogfennaeth a metadata o ansawdd i roi gwybodaeth hanfodol i ddefnyddwyr eilaidd allu deall y data'n annibynnol a gallu eu canfod, ac er mwyn caniatáu eu hail-ddefnyddio'n wyddonol. Dylai dogfennaeth ddisgrifio'r canlynol o leiaf: tarddiad y data, y gwaith maes a'r dulliau casglu data, y prosesu a/neu reolaeth yr ymchwilydd o'r data. Dylai eitemau data unigol megis

newidynnau neu drawsgrifiadau gael eu labelu a'u disgrifio'n glir. Dylai'r holl ddata a adneuir ddilyn y cyngor ynghylch preifatrwydd data a nodir yn y polisi hwn.

Cyhoeddiadau. Dylai cyhoeddiadau ymchwil sydd ag ymchwil a ariennir yn sail iddynt gynnwys datganiad byr yn disgrifio sut ac ar ba delerau y gellir gweld unrhyw ddata ymchwil ategol, yn ddelfrydol trwy gyfeiriad ffurfiol. Felly dylai ymchwilwyr gyhoeddi data ymchwil gyda chyhoeddwr (neu gadwrfeydd digidol cyfrifol) yn unig, sy'n darparu gwybodaeth barhaus am ddata, ar ffurf dynodydd parhaus. Y safon arferol er mwyn sicrhau dynodiad parhaus yw pennu Dynodydd Gwrthrych Digidol ar gyfer y set ddata.

Data annigidol. Bydd data ymchwil nas crëwyd ar ffurf ddigidol yn cael eu storio mewn modd a fydd yn hwyluso eu rhannu os derbynnir cais dilys i weld y data. Y disgwyliad yn hyn o beth yw bod y crewyr yn trosi ac yn storio data o'r fath mewn fformat digidol mewn modd amserol. Rhoddir disgrifiad o'r broses sydd ei hangen i gael mynediad o'r fath, ac os oes angen, er mwyn trosi, yn y cynllun rheoli data ymchwil. Mewn achosion lle nad yw'n bosibl trosi i fformat digidol, dylid argraffu copi o gofnod data y Drindod Dewi Sant a'i storio gyda'r set ddata ffisegol. Mae arfer gorau'r UKRI yn argymhell y dylid cadw data sy'n sail i gyhoeddiadau am 10 mlynedd o leiaf ar ôl cyhoeddi ond dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau ynghylch cyfnodau cadw at y Pennaeth Casgliadau Arbennig yn y Drindod Dewi Sant.

5.10 Adennill costau

Pan fo caniatâd, dylid cefnogi rheoli a rhannu data ymchwil drwy gyllid ymchwil allanol. Dylai cyllid o'r fath geisio adennill costau unrhyw angen am gurau hirdymor a lledaenu sy'n gofyn am ddarparu adnoddau o ran staff a systemau. Bydd Technoleg a Systemau Gwybodaeth yn darparu rhestr o gostau cysylltiedig. Dylai ymchwilwyr gysylltu â TaSG, LIAD ac INSPIRE ynghylch costau o'r fath wrth ddatblygu a diweddarau cynlluniau rheoli data ymchwil.

5.11 Defnydd Breintiedig a Hawliau Mynediad

Er mwyn sicrhau bod timau ymchwil yn cael eu cydnabod yn briodol am yr ymdrech sydd ynghlwm â chasglu a dadansoddi data, gall y sawl sy'n ymgymryd â gwaith a ariennir, os caniateir hynny yn nhelerau'r cytundeb grant, fod â hawl i gyfnod cyfyngedig o 'ddefnydd breintiedig' o'r data maent wedi'u casglu er mwyn eu galluogi i gyhoeddi canlyniadau eu hymchwil. Ni fydd y cyfnod hwn o ddefnydd breintiedig yn atal cyhoeddi'r metaddata cyn gynted â phosibl. Pan fo angen oedi o ran lledaenu data a adneuwyd er mwyn caniatáu i ddeiliaid grantiau gyhoeddi eu canfyddiadau ymchwil, mae modd cymhwyso cyfnod embargo i'r data. Yn gyffredinol ni ddylai'r cyfnod embargo hwn fod yn hwy na 12 mis o ddiwedd y grant, ond gallai fod yn hwy yn ddibynnol ar amgylchiadau. Ar ddiwedd y cyfnod cyfyngu rhaid i'r data fod ar gael drwy fynediad agored. Mewn achosion lle defnyddir Canolfannau Data Cenedlaethol, gwneir y trefniadau hyn yn uniongyrchol gyda'u swyddogion. Pan gaiff data eu hadneuo yng nghadwfa ddata'r Drindod Dewi Sant diffinnir y cyfnod embargo adeg eu hamlyncu.

5.12 Hawliau Data

Heb amharu ar hawliau unigolion o ran eu hawliau fel testunau data, ni ddylai hawliau sydd wedi'u pennu i ddata ymchwil a ariennir gyfyngu'n ddianghenraid ar eu rheoli, eu rhannu neu eu defnyddio. Mae'r gallu i storio, rheoli, rhannu a defnyddio data ymchwil yn dibynnu ar ddeall a dyrannu hawliau eiddo deallusol o gychwyn y broses ymchwil. Pan fydd ymchwilydd o'r Brifysgol yn cydweithio ag unrhyw bartner allanol, dylent gytuno rhyngddynt ar hawliau a chyfrifoldebau pob parti o ran data a gesglir, gan gynnwys penderfyniadau allweddol ynghylch storio data, copïau wrth gefn ohonynt a'u diogelwch, eu cofrestru, mynediad atynt, eu trosglwyddo, eu cadw, eu dinistrio neu eu harchifo a'u trwyddedu. Dylai gwybodaeth am hawliau sy'n dynodi perchnogaeth a defnydd a ganiateir o ddata ymchwil fod yn glir a diamwys ac wedi'i chofnodi mewn ffurflenni cydsynio, contractau, a chytundebau partneriaeth neu gydwethio. Pan fo'n bosibl ac yn briodol, anogir ymchwilwyr i ddefnyddio trwydded sy'n

galluogi i ddata ymchwil gael eu gweld a'u dadansoddi a'u hailddefnyddio gan sawl parti, megis trwydded CC-BY. Dylai'r holl hawliau fod yn unol â Pholisi Eiddo Deallusol y Brifysgol.

Ymchwil staff ac Eiddo Deallusol. Yn amodol ar fuddiannau trydydd partiön, ac yn unol â Pholisi Eiddo Deallusol y Brifysgol, bydd data ymchwil sy'n cefnogi gwaith ysgolheigaidd a lunnir gan aelod o staff y Brifysgol, yn eiddo i'r Brifysgol a chaiff eu cadw am gyfnod o amser priodol yn unol â Phwynt 5.7. Gallai'r cyfnod hwn ymestyn tu hwnt i gyfnod cyflogaeth yr aelod o staff gyda'r Brifysgol.

Ymchwil myfyrwyr ac Eiddo Deallusol. Yn amodol ar fuddiannau trydydd partiön ac yn unol â Pholisi Eiddo Deallusol y Brifysgol, bydd data ymchwil sy'n cefnogi gwaith ysgolheigaidd a lunnir gan fyfyrwr yn y Brifysgol, yn parhau i fod yn eiddo deallusol i'r myfyrwr a chaiff eu cadw am gyfnod o amser priodol yn unol â Phwynt 5.7.

Pan gefnogir ymchwil gan contract â'r Brifysgol, neu grant iddi sy'n cynnwys darpariaethau penodol ynghylch perchnogaeth, cadw data a mynediad at y data, darpariaethau'r cytundeb hwnnw a gaiff y flaenoriaeth.

Rhan 6. Rhwymedigaethau sy'n codi drwy Reoliad Cyffredinol y DU ar Ddiogelu Data (GDPR y DU) a Deddf Diogelu Data 2018

Mae deddfwriaeth Diogelu Data yn cwmpasu sut dylai data personol gael eu prosesu. Data personol yw unrhyw wybodaeth sy'n dynodi unigolyn byw, gan gynnwys barn am yr unigolyn hwnnw a/neu unrhyw fwiadau sydd gan reolydd data tuag at yr unigolyn hwnnw. Mae data personol a gesglir ac a ddefnyddir at ymchwil yn cael eu cwmpasu gan GDPR y DU a Deddf Diogelu Data 2018. Dan y ddeddfwriaeth diffinnir y Brifysgol yn "awdurdod cyhoeddus"¹⁴. Adrannau pwysig y ddeddfwriaeth ar ddiogelu data ar gyfer ymchwil yw'r canlynol:

- i. Chwe egwyddor diogelu data sy'n llywodraethu sut dylid prosesu data personol**
 - Cyfreithlondeb, tegwch a thryloywder
 - Cyfyngu ar ddibenion
 - Lleihau data
 - Cywirdeb
 - Cyfyngu ar storio
 - Integredd a chyfrinachedd
- ii. Y seiliau cyfreithlon y gellir prosesu data oddi danynt**
 - Tasg Gyhoeddus
 - Ymchwil dan Contract
- iii. Amodau prosesu data categorïau arbennig**
 - Ymchwil
 - Cydsyniad Penodol
 - Dibenion academaidd er budd y cyhoedd
- iv. Hawliau sy'n sail i wneud cais:**
 - hawl i gael gwybod
 - hawl mynediad
 - hawl i gywiro
 - hawl i ddileu

¹⁴ Cyllidir awdurdodau cyhoeddus (e.e. prifysgolion, GIG, sefydliadau'r cynghorau ymchwil) gan y pwr cyhoeddus er mwyn cynnal tasgau sydd er budd y cyhoedd. Yn Neddf Diogelu Data 2018 y diffiniad o awdurdodau cyhoeddus yw'r cyrff hynny sy'n dod o dan ddeddfwriaeth rhyddid gwybodaeth ar draws y DU.

- hawl i gyfyngu ar brosesu
- hawl i gludadwyedd data
- hawl i wrthwynebu
- hawliau'n gysylltiedig â gwneud penderfyniadau awtomataidd a phroffilio

6.1 Goblygiadau GDPR y DU o ran data agored

Mae'r Brifysgol yn cefnogi'r egwyddorion yn y Concordat on Open Research Data sy'n cydnabod y dylid rhoi data ymchwil ar gael pryd bynnag y bo'n bosibl i'w defnyddio gan bobl eraill mewn modd sy'n gyson â fframweithiau a normau cyfreithiol, moesegol a disgyblaethol perthnasol. Nid yw GDPR y DU yn atal data ymchwil rhag cael eu harchifo a'u rhannu at ddibenion ymchwil gan bobl eraill, cyhyd â bod yr egwyddorion diogelu data yn cael eu bodloni. Rhaid i'r Brifysgol, yn yr un modd â phob sefydliad ymchwil, fodloni'r holl ofynion cyfreithiol sy'n berthnasol i'r gweithgaredd prosesu (e.e. cyfraith gyffredin cyfrinachedd) a phennu sail gyfreithlon i brosesu data ar gyfer eu gweithgareddau. Ystyr hyn yw os ydy ymchwilwyr yn prosesu data personol at ddibenion ymchwil, dylent wybod y sail gyfreithlon maent yn dibynnu arni oherwydd efallai y gofynnir iddynt ei nodi.

6.2 Sail gyfreithlon dros brosesu data personol mewn ymchwil

Tasg Gyhoeddus. Rhaid bod sail gyfreithlon dros brosesu data personol bob amser ac, yng nghyd-destun gweithgareddau ymchwil, sail gyfreithlon y Drindod Dewi Sant yw "cyflawni tasg a wneir er budd y cyhoedd neu wrth arfer awdurdod swyddogol a ymddiriedwyd i'r rheolydd", a elwir yn 'dasg gyhoeddus'. Gall y Brifysgol ddangos ei bod yn bodloni'r gofynion i ddefnyddio'r sail gyfreithlon hon dan ein Siarter Frenhinol, oherwydd nodau'r Brifysgol yw "symud addysg ymlaen a lleadaenu gwybodaeth drwy addysgu, ysgolheictod ac ymchwil er budd y cyhoedd".¹⁵ Drwy ddefnyddio 'tasg gyhoeddus' yn sail gyfreithlon, gall y Brifysgol sicrhau, fel sefydliad a ariennir yn gyhoeddus, ei bod bob amser yn un o'n tasgau cyhoeddus swyddogol pan fyddwn yn defnyddio data personol gan bobl sydd wedi cytuno i gymryd rhan mewn ymchwil. Mae hefyd yn tawelu meddwl testunau data bod yr ymchwilwyr yn rhan o sefydliad ag enw da sydd â rhesymau dilys dros ddal a defnyddio data personol. Mae hyn yn ychwanegol at y rheolaeth a roddir i gyfranogwyr drwy broses gydsynio moeseg ymchwil.

Ymchwil dan Contract. Gallai ymchwilwyr y Drindod Dewi Sant hefyd ymgymryd â phrosiectau ymchwil y mae sefydliad(au) yn gofyn amdanynt ac yn eu cyllido'n uniongyrchol. Ar gyfer yr ymchwil hwn dan contract neu ymgynghoriaeth, y sail gyfreithlon dros brosesu data personol fydd er mwyn cwblhau contract.

Cydsyniad. Dan GDPR y DU, **ni fydd** y Brifysgol yn dibynnu ar gydsyniad fel y sail gyfreithlon dros brosesu data ymchwil¹⁶. Mae hyn yn golygu, er bod angen i ymchwilwyr fel arfer gael cydsyniad cyfranogwyr i gymryd rhan mewn prosiectau ymchwil i fodloni gofynion moesegol, nid oes angen iddynt gael eu cydsyniad er mwyn prosesu eu data personol. Mae hyn oherwydd mai tasg gyhoeddus yw sail gyfreithlon y Brifysgol dros brosesu data personol mewn gweithgareddau ymchwil.¹⁷

¹⁵ <https://www.uwtsd.ac.uk/media/uwtsd-website/content-assets/documents/governance/ordinances/charter-statutes-1.pdf>

¹⁶ Mewn rhai achosion gallai fod eithriad i hyn pan fydd data 'categoriâu arbennig' yn cael eu prosesu, sy'n gofyn am ddiogelu ychwanegol, fel y'i nodir yn 6.3 isod.

¹⁷ Noda cyfarwyddyd UKRI / MRC y canlynol "the law does provide the lawful basis of 'consent' to process personal data; and 'explicit consent' as a condition for special category personal data. However, we envisage that research organisations will not need to rely on these to support their research activities where an alternative lawful basis such as public task. The types of organisation that may need to rely on consent are those involved, for example, in marketing, who have traditionally used pre-ticked boxes to indicate agreement to share personal data widely". *GDPR: Lawful basis, research consent and confidentiality*, May 2018.

Felly mae'n bwysig gwahaniaethu rhwng cydsyniad i brosesu data personol a phrosesau neu ofynion eraill o ran cydsyniad. Un ffordd o gyflawni hyn yn ymarferol yw i ymchwilwyr nodi'n glir mewn ffurflen gydsynio, ble y gofynnir am gydsyniad y cyfranogwr i brosesu eu data personol a ble y gofynnir am gydsyniad i gymryd rhan yn yr ymchwil, i ddefnyddio'r wybodaeth a gesglir ac ati. Os bydd y ffurflen yn awgrymu bod angen cydsyniad i brosesu data personol, gallai'r cydsyniad hwnnw hefyd gael ei dynnu'n ôl ac ni fydd ymchwilwyr yn gallu defnyddio'r data yn eu hymchwil, sy'n gallu bod yn anodd iawn ar gamau diweddarach neu yn agos at yr adeg gyhoeddi (gweler hefyd **5.7**. Hawliau ac esemptiadau cyfranogwyr).

6.3 Data Categorïau Arbennig

Mae GDPR y DU yn diffinio data penodol fel data categorïau arbennig, ac mae hyn yn gofyn am amodau **ychwanegol** er mwyn eu prosesu. Mae'r data categorïau arbennig fel a ganlyn, ac maent yn debygol iawn o fod yn arbennig o berthnasol i ymchwil a gyflawnir yn y Dniaethau, y celfyddydau a'r gwyddorau cymdeithasol yn y Brifysgol:

- Data personol sy'n datgelu **tarddiad hiliol neu ethnig**
- Data personol sy'n datgelu **barn wleidyddol**;
- Data personol sy'n datgelu **credoau crefyddol neu athronyddol**;
- Data personol sy'n datgelu **aelodaeth o undeb llafur**;
- **Data genetig**;
- **Data biometrig** (lle caiff eu defnyddio at ddibenion adnabod);
- Data'n ymwneud ag **iechyd**;
- Data'n ymwneud â **bywyd rhywiol** person; a
- Data'n ymwneud â **chyfeiriadedd rhywiol** person.

Yr amodau ychwanegol y mae'n fwyaf tebygol y bydd rhaid eu bodloni er mwyn prosesu data categorïau arbennig yng nghyd-destun ymchwil y Brifysgol yw 'Dibenion Ymchwil Gwyddonol a Hanesyddol', er gellid ystyried 'Cydsyniad Penodol' a 'Budd y Cyhoedd a Dibenion Academaidd' hefyd dan rai amgylchiadau.¹⁸ Manylir ar y rhain yn **6.4**, **6.5** a **6.6**.

6.4. Amodau Ychwanegol: *Dibenion Ymchwil Gwyddonol neu Hanesyddol.*

Yn y rhan fwyaf o achosion, wrth brosesu data categorïau arbennig, cynghorir ymchwilwyr i ddefnyddio darpariaethau Erthygl 9(2)(j) lle mae prosesu'n angenrheidiol at ddibenion archifo er budd y cyhoedd, at ddibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol neu at ddibenion ystadegol (ar yr amod bod defnyddio'r data'n gymesur ar gyfer yr ymchwil a bod hawliau sylfaenol a buddiannau'r testun data'n cael eu diogelu). Nodir y sail berthnasol yng nghyfraith y DU yn Neddf Diogelu Data 2018, Atodlen 1, rhan 1, amod 4. Mae'r amod hwn yn ei gwneud yn ofynnol i ymchwilwyr:

- Ddangos bod y prosesu'n angenrheidiol at ddibenion archifo, ymchwil neu ystadegol. Rhaid iddo fod yn ffordd resymol a chymesur o gyflawni un o'r dibenion hyn, a rhaid i ymchwilwyr beidio â chael mwy o ddata nag sydd eu hangen arnynt;
- Cydymffurfio â'r mesurau diogelu a'r cyfyngiadau a nodir yn Erthygl 89(1) GDPR y DU ac adran 19 Deddf Diogelu Data 2018 (gweler isod); a
- Dangos bod y prosesu er budd y cyhoedd.

¹⁸ Nid yw hyn yn cynnwys data personol ynghylch honiadau, achosion neu euogfarnau troseddol, am fod rheolau ar wahân yn berthnasol. Os ydy ymchwil yn cynnwys data o'r fath, rhaid i ymchwilwyr gysylltu â Phennaeth Casglu Data i gael cyngor.

<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/criminal-offence-data/>

Hefyd rhaid i ymchwilwyr nodi bod rhaid dangos mai er budd y cyhoedd yw sail yr ymchwil. Gan fod y Brifysgol yn dibynnu ar ei statws fel awdurdod cyhoeddus a'i Siarter Frenhinol fel y sail gyfreithiol ar gyfer prosesu fel tasg gyhoeddus (e.e. *cyflawni tasg benodol er budd y cyhoedd a osodir yn y gyfraith*) nid oes angen prawf pellach am yr amod er budd y cyhoedd. Fodd bynnag, rhaid bod y Brifysgol yn dal i allu dangos bod y prosesu data'n angenrheidiol at ddiben er budd y cyhoedd. Ystyr 'angenrheidiol' yw bod rhaid i'r prosesu fod yn ffordd gymesur ac wedi'i thargedu o gyflawni'r diben ymchwil. Er enghraifft, nid oes sail gyfreithlon dros brosesu gan ymchwilwyr os oes ffordd arall resymol a llai ymwithiol o gyflawni'r un canlyniad. Fel y cyfryw, rhaid i'r holl ymchwil sy'n prosesu data categorïau arbennig gael cymeradwyaeth y pwyllgor moeseg. Gellir ystyried y rhain orau fel rhan o'r mesurau diogelu fel a ganlyn.

Mesurau diogelu: Wrth brosesu data categorïau arbennig at ddibenion ymchwil, rhaid i'r ymchwilwyr fodloni amod ychwanegol, a elwir yn **mesurau diogelu Erthygl 89(1)**. Mae'r rhain yn ei gwneud yn ofynnol bod "mesurau addas a phenodol i ddiogelu hawliau sylfaenol a buddiannau'r testun data" yn eu lle. Mae'r mesurau diogelu hyn yn cynnwys mesurau technegol a threfniadol ac maent yn darparu sicrhad ar gyfer cyfranogwyr ymchwil ynghylch y canlynol:

1. Mae'r prosesu data'n angenrheidiol i gefnogi ymchwil;
2. Defnyddir y prosesu data i gefnogi gweithgareddau ymchwil dilys yr ystyrir eu bod er budd y cyhoedd yn unig;
3. Mae buddiannau testunau data'n cael eu diogelu;
4. Dangosir nad yw'r prosesu'n debygol o achosi niwed neu drallod sylweddol i unigolion;
5. Ni ddefnyddir y data i gymryd unrhyw gamau na gwneud unrhyw benderfyniadau yn gysylltiedig â'r unigolion dan sylw¹⁹

Y mesurau technegol a threfniadol yw:

6. Egwyddor lleihau: bod ymchwilwyr ond yn casglu'r data personol lleiaf sy'n angenrheidiol at y diben ymchwil a bennir (e.e. os nad oes angen i ni gasglu gwybodaeth am ethnigrwydd, ni fyddwn yn gofyn amdani);
7. Dangosir pam na all yr ymchwil ddefnyddio data dienw (y dylai data gael eu gwneud yn ddienw pryd bynnag y bo'n bosibl, naill ai wrth eu dal neu pan gânt eu coladu);
8. Ystyrir a allai'r ymchwil ddefnyddio ffugenwau i'w gwneud yn anos cysylltu'r data personol yn ôl ag unigolion penodol (os na ellir gwneud data'n ddienw, pan fo'n bosibl, defnyddir ffugenwau);
9. Ystyrir mesurau diogelu a diogelwch priodol eraill (storio'r data'n ddiogel a bod mesurau technegol a threfniadol priodol yn eu lle i ddiogelu data personol).

Prawf er budd y cyhoedd

Ar wahân i roi'r mesurau technegol a threfniadol hyn yn eu lle, rhaid i ymchwilwyr allu profi bod yr ymchwil er budd y cyhoedd, ac fel y trafodwyd uchod, ei fod yn angenrheidiol er mwyn cyflawni'r dasg honno. Bydd y mathau o dystiolaeth ar gyfer profi bod ymchwil er budd y cyhoedd yn gyfarwydd iawn i ymchwilwyr ac yn debygol iawn o fod yn eu lle eisoes. Yn y Drindod Dewi Sant, penderfynir ar hyn orau gan yr ymchwilydd ar y cyd â'r Pwyllgor Moeseg, a fydd yn sicrhau y rhoddir cymeradwyaeth i'r ymchwil ar yr amodau canlynol yn unig:

¹⁹ Oni bai wrth gyflawni ymchwil meddygol a gymeradwywyd yn ôl y diffiniad yn adran 19(4) Deddf Diogelu Data 2018

9. Mae'r ymchwil yn gymesur;
10. Mae'r fethodoleg yn briodol i nodau a chanlyniadau arfaethedig yr ymchwil ac yn cydymffurfio â safonau ac arfer gorau sy'n benodol i'r maes;
11. Mae'r ymchwil a'r fethodoleg yn bodloni safonau proffesiynol neu godau ymarfer a / neu gyfarwyddyd priodol;
12. Ymgwymerir â'r ymchwil o fewn fframwaith llywodraethu priodol.

Pan fo ymchwil wedi bod drwy adolygiad gan gymheiriaid (er enghraifft gan gorff sy'n dyfarnu grantiau megis UKRI neu'r UE) mae'n debygol y dangosir ei fod er budd y cyhoedd hefyd.

6.5. Amodau Ychwanegol: *Cydsyniad Penodol*

Cynghorir ymchwilwyr i ddefnyddio dibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol a gyflawnir er budd y cyhoedd yn amod ychwanegol dros brosesu data categorïau arbennig (6.4), ond mewn achosion lle nad yw hyn yn berthnasol, gellir ystyried cydsyniad penodol. Yn yr achos hwn rhaid i'r testun data roi cydsyniad penodol i brosesu'r data personol hynny at un neu fwy o ddibenion a bennir. Ni ddiffinnir 'cydsyniad penodol' yn GDPR y DU, ond rhaid iddo fodloni safon arferol GDPR y DU ar gyfer cydsyniad. Yn benodol, rhaid iddo gael ei roi o wirfodd, bod yn benodol, yn gadarnhaol (optio mewn) ac yn ddiamwys, ac yn gallu cael ei dynnu'n ôl ar unrhyw adeg. Dylai hefyd fod yn ddewis dilys. Yn ymarferol, mae'n debygol y bydd y gofynion ychwanegol i gydsyniad fod yn 'benodol' fel a ganlyn:

- rhaid i gydsyniad penodol gael ei gadarnhau mewn datganiad eglur (boed ar lafar neu'n ysgrifenedig), yn hytrach na thrwy unrhyw fath arall o weithred gadarnhaol;
- rhaid iddo nodi natur y data categorïau arbennig;
- dylai fod ar wahân i unrhyw gydsyniadau eraill y mae ymchwilwyr yn eu ceisio.

6.6. Amodau Ychwanegol: *Er budd y cyhoedd a dibenion academaidd.*

Os nad yw'n bosibl cael cydsyniad penodol (e.e. byddai'n amharu ar ddilysrwydd yr ymchwil) ac mae amheuaeth ynghylch statws yr ymchwil, gall ymchwilwyr hefyd ystyried defnyddio 'er budd y cyhoedd' yn sail gyfreithiol dros brosesu data categorïau arbennig dan Erthygl 9(2)(g). Yn yr achos hwn y prif amod er budd y cyhoedd fyddai amod 13: 'Newyddiaduraeth, **academia**, celfyddyd a llenyddiaeth' (Deddf Diogelu Data , Atodlen 1, Rhan 2).

Dewin Ffurflen Gydsynio

Mae'r gweithgor Moeseg a Chyfreithlondeb yn y Celfyddydau a'r Dyniaethau Digidol (ELDAH) sy'n rhan o'r Seilwaith Ymchwil Digidol ar gyfer y Celfyddydau a'r Dyniaethau (DARIAH-EU) wedi creu'r Dewin Ffurflen Gydsynio i gefnogi ymchwilwyr y Dyniaethau yn yr UE i gydymffurfio â GDPR y DU. Mae Dewin Ffurflen Gydsynio DARIAH ELDAH yn offeryn sy'n cefnogi ymchwilwyr yn y Dyniaethau i gael cydsyniad dilys i brosesu data yng nghydestun eu gweithgarwch proffesiynol penodol. Mae'r system wedi'i seilio ar holiadur ar-lein ac mae'n cynhyrchu templed ffurflen gydsynio, sy'n glynu at Erthyglau GDPR y DU. Er hynny nid yw'r Dewin Ffurflen Gydsynio'n darparu cyngor cyfreithiol ffurfiol.

Mae'r Dewin Ffurflen Gydsynio ar gael yn y wefan isod: <https://consent.dariah.eu/>

6.7. Cyfraith gyffredin – cyfrinachedd.

Yn y DU mae'r gyfraith ynghylch gwybodaeth am bobl â chymhlethdod pellach am fod rhaid i ymchwilwyr hefyd gydymffurfio â chyfraith gyffredin cyfrinachedd. Ar adeg cyhoeddi'r polisi hwn, ystyrir bod gwybodaeth yn gyfrinachol yn ôl cyfraith gyffredin os:

- i. Gellir ei chysylltu ag unigolyn adnabyddadwy (mae'r diffiniad o adnabyddadwy'n debyg i'r hyn a ddefnyddir ar gyfer data personol, ond gall data personol ymwneud â pherson byw'n unig, gall gwybodaeth gyfrinachol ymwneud â phobl sy'n fyw neu'n farw), **a**
- ii. Nid yw yn y parth cyhoeddus (ni osodir cyfyngiad o'r fath ar y diffiniad o ddata personol), **a**
- iii. Fe'i rhoddir gyda'r disgwyliad y caiff ei chadw'n gyfrinachol. Nid oes rhaid i unigolion fod yn benodol ynghylch eu disgwyliadau. Wrth ymddiried eu gwybodaeth i bobl eraill mae'r disgwyliad hwn yn aml yn ymhlyg.

Pan fydd unigolyn yn ymddiried gwybodaeth gyfrinachol i ymchwilydd neu dîm ymchwil, rhaid i'r tîm ei thrin yn unol â 'disgwyliadau rhesymol'. Mewn geiriau eraill, fel arfer dylid rhannu gwybodaeth gyfrinachol dim ond pan na fyddai 'unrhyw bethau annisgwyl' i'r unigolion dan sylw. Pan na fyddai cyfranogwyr yn disgwyl i'r ymchwilydd rannu eu gwybodaeth gyfrinachol â phobl eraill, gall ymchwilydd reoli eu disgwyliadau drwy eu hysbysu am eu bwriad (e.e. yn neunyddiau'r prosiect neu yn ystod trafodaethau am gymryd rhan) a gofyn iddynt a ydynt yn hapus â'r cynlluniau hyn. Dylent ddeall beth yw'r bwriad a beth gallai hyn ei olygu iddynt, cyn iddynt benderfynu a all yr ymchwilydd rannu eu gwybodaeth gyfrinachol â phobl eraill. Dylai ymchwilydd hefyd ystyried bob amser a fyddai modd iddynt gyfyngu rhannu gwybodaeth i wybodaeth sy'n gadarn ddiennw yn unig²⁰. Gellir rhannu gwybodaeth sy'n gadarn ddiennw heb orfod ystyried disgwyliadau rhesymol oherwydd rhaid i wybodaeth fod yn adnabyddadwy i fod yn ddarostyngedig i gyfraith gyffredin cyfrinachedd. Os oes amheuaeth ynghylch statws cyfredol y gyfraith gyffredin yng nghyswllt "gwybodaeth gyfrinachol" cyfeiriwch at y Swyddog Diogelu Data.

6.8 Chwe egwyddor diogelu data ac ymchwil

Egwyddor 1: Rhaid i ddata gael eu prosesu'n gyfreithlon, yn deg ac mewn modd tryloyw mewn cysylltiad â'r testun data ('cyfreithlondeb, tegwch a thryloywder').

Rhaid i ddata personol gael eu casglu a'u defnyddio'n unol â deddfwriaeth Diogelu Data. Mae'r egwyddor hon yn golygu y dylai unigolion wybod pwy sy'n casglu'r data ymchwil, ble y cânt eu cadw a beth a wneir â nhw. Os ymchwilydd sy'n casglu'r data, dylai fod Taflen Wybodaeth i Gyfranogwyr (e.e. hysbysiad preifatrwydd) ar y ffurflen neu'n ynghlwm â'r casglu, er mwyn i bobl fod yn ymwybodol o beth bydd yr ymchwilydd yn ei wneud â'u data.

Mae cyfarwyddyd UKRI²¹ yn esbonio bod bod yn deg â chyfranogwyr ymchwil yn cynnwys parchu eu hawliau a sicrhau y defnyddir data personol yn unol â'u disgwyliadau. Felly mae tryloywder yn gysylltiedig yn sylfaenol â thegwch. Mae'r gofynion o ran tegwch a thryloywder yn rhoi rheolaeth i gyfranogwyr: mae mwy o ymwybyddiaeth ganddynt o'r modd y caiff eu data eu defnyddio a gallant wrthwynebu os dymunant. Dylai'r canlynol fod yn wir:

- Rhaid i wybodaeth am dryloywder fod yn gryno, yn hawdd ei deall ac yn hawdd dod o hyd iddi;
- Darperir gwybodaeth am dryloywder orau ar lefel gorfforaethol a lefel y prosiect ymchwil (dull haenog). Dylai ymchwilydd weithio gyda'r Swyddog Diogelu Data i sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir ar gyfer cyfranogwyr yn gydgyssylltiedig, yn berthnasol a dealladwy, ac yn esbonio sut y defnyddir data i gefnogi ymchwil.

²⁰ Gweler cod Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ar wneud data'n ddiennw i gael cyfarwyddyd pellach.

<https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/1061/anonymisation-code.pdf>

²¹ <https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2020/10/UKRI-020920-GDPR-FAQs.pdf>

- Dylai tryloywder da o ran ymchwil helpu cyfranogwyr i ddeall bod data'n aml yn cael eu cysylltu â ffynonellau data eraill, eu cadw am amser hir, a'u hail-ddefnyddio i fynd i'r afael â chwestiynau ymchwil pwysig, ac i ddeall sut caiff eu buddiannau eu diogelu;
- Dylai sefydliadau arddangos gwybodaeth gorfforaethol ynghylch preifatrwydd yng nghyswllt ymchwil lle bydd pobl yn sylwi arni, er enghraifft, dolenni ar dudalennau hafan gwefannau. Dylai ymchwilwyr helpu eu cyfranogwyr i sylwi ar wybodaeth ynghylch preifatrwydd drwy ddefnyddio dulliau cyfathrebu sy'n briodol i boblogaeth yr astudiaeth, er enghraifft, dolenni o daflenni gwybodaeth i gyfranogwyr. Gall ymchwilwyr ddarparu manylion pellach mewn deunyddiau adrannol neu ddeunyddiau'r prosiect;
- Pan na chasglwyd data oddi wrth gyfranogwyr, ond o ffynonellau eraill, mae esemptiadau i'r gofynion o ran tryloywder os ydy darparu gwybodaeth yn 'amhosibl' neu'n golygu 'ymdrech anghymesur'. Dan yr amgylchiadau hyn, rhaid i wybodaeth am dryloywder dan GDPR y DU o leiaf fod yn hygyrch i'r cyhoedd, nid oes angen ymdrech pellach i helpu pobl i sylwi arni. Os ydy ymchwilwyr o'r farn y gallai'r esemptiad hwn fod yn berthnasol, dylent drafod hyn â'r Swyddog Diogelu Data.

Egwyddor 2: Rhaid i ddata personol gael eu casglu at ddibenion amlwg a chyfreithlon sydd wedi eu nodi, a heb eu prosesu ymhellach mewn modd sy'n anghyson â'r dibenion hynny ('cyfyngu ar ddibenion').

Rhaid manylu ar y wybodaeth hon yn y Daflen Wybodaeth i Gyfranogwyr. Fodd bynnag, yn unol ag Erthygl 89 (1), ni ddylid ystyried bod prosesu pellach at ddibenion archifo, er budd y cyhoedd, at ddibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol neu ddibenion ystadegol, yn anghydnaws â'r dibenion cychwynnol. Fodd bynnag, os ydy cyllidwr ymchwil yn ei gwneud yn ofynnol i ymchwilwyr adneuo'r data mewn cadwrfa agored ar ffurf ddienw neu unrhyw ffurf arall er mwyn iddynt allu cael eu defnyddio gan ymchwilwyr eraill, neu os ydy ymchwilwyr yn bwriadu gwneud hynny, rhaid iddynt ddweud wrth gyfranogwyr yr ymchwil y byddant yn gwneud hynny wrth gasglu'r data.

Egwyddor 3: Rhaid i ddata personol a gesglir fod yn ddigonol, yn berthnasol ac yn gyfyngedig i'r hyn sy'n angenrheidiol mewn cysylltiad â'r dibenion y cânt eu prosesu ar eu cyfer ('lleihau data').

Ni ddylai ymchwilwyr gasglu unrhyw ddata personol nad ydynt yn wir angenrheidiol at y diben a nodwyd. Os ydy ymchwilwyr yn cael neu'n dal unrhyw ddata categorïau arbennig, rhaid iddynt gymryd gofal arbennig i ystyried yn briodol a ydynt yn angenrheidiol.

Egwyddor 4: Rhaid i ddata personol a gesglir fod yn gywir a, phan fo'n angenrheidiol, wedi'u cadw'n gyfredol; rhaid cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod data personol sy'n anghywir, o ystyried y dibenion y cânt eu prosesu ar eu cyfer, yn cael eu dileu neu eu cywiro heb oedi ('cywirdeb').

Mae'n debygol y bydd data personol a gesglir ar gyfer ymchwil yn giplun o eiliad mewn amser. Fel y cyfryw, mae'n annhebygol y bydd angen eu diweddarau. Bydd casgliadau hirdymor yn glynu at yr egwyddor hon beth bynnag at ddibenion ymchwil y dyfodol.

Egwyddor 5: Rhaid i ddata personol gael eu cadw ar ffurf sy'n ei gwneud yn bosibl adnabod testunau data am gyfnod nad yw'n hwy nag sy'n angenrheidiol at y dibenion y prosesir y data personol ar eu cyfer ('cyfyngu ar storio').

Gellir storio data personol am gyfnodau hwy cyhyd â bod y data personol yn cael eu prosesu'n unig at ddibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol yn unol ag Erthygl 89(1) GDPR y DU. Mae hyn yn amodol ar weithredu'r mesurau technegol a threfniadol priodol er mwyn diogelu hawliau a rhyddid y testun data. Ystyr hyn yw bod data ymchwil wedi'u heithrio o Egwyddor 5 cyhyd â bod hawliau a rhyddid y testun data yn cael eu diogelu. Nid yw hyn yn golygu na ddylai ymchwilwyr ystyried pa mor hir y dylid cadw data. Dylai ymchwilwyr ystyried dinistrio'r set ddata wreiddiol unwaith bod ffurf ddiennw neu ffurf arall mewn cadwrfa ddigidol agored, er enghraifft.

Egwyddor 6: Rhaid i ddata personol gael eu prosesu mewn modd sy'n sicrhau diogelwch priodol y data personol, gan gynnwys defnyddio mesurau technegol neu drefniadol priodol i ddiogelu rhag eu prosesu heb awdurdod neu'n anghyfreithlon, a rhag eu colli, eu dinistrio neu eu difrodi'n ddamweiniol ('integredd a chyfrinachedd').

Dylid cadw data personol yn ddiogel er mwyn sicrhau na ellir cael mynediad heb awdurdod.

Yn achos cyfryngau papur/caled dylid:

- Eu cadw mewn cypyrddau y gellir eu cloi pan na fyddant yn cael eu defnyddio,
- Eu cadw mewn swyddfeydd y gellir eu cloi pan fo'n bosibl,
- Peidio â'u gadael ar ddesgiau wrth eu prosesu heb neb yn bresennol, a dylid eu prosesu mewn lleoliadau â rheolaeth mynediad yn unig (e.e. systemau mynediad diogel).

Yn achos data electronig dylid:

- Peidio â'u harddangos lle gall trydydd partion eu gweld yn anfwriadol,
- Peidio â'u hanfon at drydydd partion yn ddamweiniol,
- Eu hamgryptio neu eu diogelu â chyfrinair wrth iddynt gael eu symud,
- Eu cadw ar yriannau rhwydwaith diogel neu ar gyfryngau symudadwy wedi'u hamgryptio/diogelu â chyfrinair. Dylai defnyddwyr allgofnodi pan nad ydynt yn bresennol wrth yr offer (e.e. pan fyddant i ffwrdd o'u desg).

Taflen Wybodaeth i Gyfranogwyr

Er mwyn cydymffurfio â thegwch a thryloywder, bydd angen i ymchwilwyr ddarparu Taflen Wybodaeth i Gyfranogwyr (y'i gelwir yn 'hysbysiad preifatrwydd' wrth gasglu data nad yw'n ymwneud ag ymchwil) ar gyfer unrhyw brosiect ymchwil sy'n prosesu data personol. Mae angen i'r Daflen gynnwys y canlynol:

- Pwy yw'r rheolydd data (y sefydliad â'r cyfrifoldeb cyffredinol – y Brifysgol fydd hwn a gynrychiolir gan y prif ymchwilydd);
- Digon o wybodaeth, yn nhermau lleyg, i'r cyfranogwr ddeall am beth mae'r prosiect a beth mae gofyn iddo/iddi ei wneud;
- Unrhyw risgiau arwyddocaol i'r cyfranogwyr dan sylw;
- Mesurau diogelu a roddwyd yn eu lle i gyfyngu ar risgiau;
- Cydsyniad i gymryd rhan yn yr ymchwil (cyffredinol);
- Beth yw'r sail gyfreithiol i wneud prosesu data ymchwil personol yn gyfreithlon (gweler isod "Seiliau cyfreithiol dros gynnal ymchwil gan ddefnyddio data personol");
- Cydsyniad i brosesu data personol
- Â phwy y gall cyfranogwyr gysylltu i gael rhagor o wybodaeth (manylion cyswllt y prif ymchwilydd), cyswllt ar gyfer cwynion a manylion cyswllt Swyddog Diogelu Data'r sefydliad hwn (foi@uwtsd.ac.uk)
- Manylion sut gall pobl arfer eu hawliau (gweler isod "Hawliau Cyfranogwyr Ymchwil")
- Sicrhad y caiff eu data eu cadw'n ddiogel

- Ar gyfer data personol categorïau arbennig, cydymffurfiaeth â dyletswydd cyfrinachedd dan y gyfraith gyffredin
- Nodyn os bydd y prosiect ymchwil yn newid mewn unrhyw ffordd, dangosir y Daflen Wybodaeth i Gyfranogwyr ddiwygiedig ar wefan y prosiect, y Ganolfan Ymchwil, yr Athrofa neu'r Ysgol.

Mae templed ar gyfer y Daflen ar gael yn Atodiad 1. Mae fersiwn MS Word ar gael ar y dudalen isod: <https://www.uwtsd.ac.uk/research/research-ethics/>

Hysbysiad Preifatrwydd Ymchwil

Mae Hysbysiad Preifatrwydd Ymchwil y Drindod Dewi Sant ar gael ar y wefan isod:

<https://www.uwtsd.ac.uk/media/uwtsd-website/content-assets/documents/corporate-services/research-privacy-notice.pdf>

6.9 Gwneud data ymchwil yn ddiennw a defnyddio ffugenwau

Mae canllawiau moeseg yr UE ar faterion diogelu data²² yn esbonio mai un o'r ffyrdd gorau o liniaru'r pryderon moesegol sy'n codi o'r defnydd o ddata personol yw eu gwneud yn ddiennw fel nad ydynt bellach yn gysylltiedig â phersonau adnabyddadwy. Nid yw data nad ydynt bellach yn gysylltiedig â phersonau adnabyddadwy, megis data cyfanredol ac ystadegol, neu ddata sydd fel arall wedi'u gwneud yn ddiennw fel nad oes modd ail-adnabod y testun data, yn ddata personol ac felly maent tu allan i gwmpas cyfraith diogelu data. Pan fo angen cadw cysylltiad rhwng y cyfranogwyr ymchwil a'u data personol, dylai ymchwilwyr, pan fo'n bosibl, ddefnyddio ffugenwau gyda'r data er mwyn diogelu preifatrwydd y testun data a lleihau'r risg i'w hawliau sylfaenol os digwydd mynediad heb awdurdod. Nid yw defnyddio ffugenwau a gwneud data'n ddiennw yn gyfystyr ac mae'n bwysig bod ymchwilwyr yn ymwybodol o'r gwahaniaeth rhyngddynt, am fod Erthygl 89 GDPR y DU yn ei gwneud yn ofynnol i ymchwilwyr eu defnyddio pryd bynnag y bo'n bosibl neu'n ddichonol.

Gwneud yn ddiennw. Data ar ffurf nad yw'n adnabod unigolion a lle nad yw'n debygol y caiff unigolion eu hadnabod drwy gyfuno'r data â data eraill. Er nad ystyrir bod data a wnaethpwyd yn ddiennw bellach yn ddata personol, mae prosesau gwneud data'n ddiennw'n heriol, yn enwedig yn achos setiau data mawr sy'n cynnwys ystod eang o ddata personol. Os ydy ymchwilwyr yn bwriadu gwneud data a gasglwyd i'w defnyddio mewn prosiect ymchwil yn ddiennw, mae amseriad y broses o'u gwneud yn ddiennw hefyd yn hollbwysig. Mae ymchwilwyr yn casglu data sydd wedi'u gwneud yn ddiennw dim ond os ydy'r broses o'u gwneud yn ddiennw'n digwydd ar adeg casglu'r data gan y cyfranogwr ymchwil, fel nad yw unrhyw ddata personol mewn gwirionedd yn cael eu prosesu. Os byddant yn cael eu gwneud yn ddiennw'n hwyrach, e.e. y bwriad yw dileu gwybodaeth sy'n arwain at adnabod personau yn ystod y broses o drawsgrifio recordiau sain neu ar adeg bwydo data arolygon i mewn i gronfa ddata, mae'r data crai'n dal i fod yn ddata personol a rhaid i'r ymchwil gynnwys darpariaethau i'w diogelu hyd at y pwynt lle cânt eu dileu neu eu gwneud yn ddiennw. Mae Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth wedi llunio dogfen 'Anonymisation Code of Practice'²³ sy'n cynnwys cyngor ynghylch arfer da o ran gwneud data'n ddiennw, yn ogystal â thrafodaethau ynghylch ystyriaethau cyfreithiol Deddf Diogelu Data 2018. Dylai

²² https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/ethics-and-data-protection_he_en.pdf

²³ Cyflwyniad. <https://ico.org.uk/media/about-the-ico/consultations/2619862/anonymisation-intro-and-first-chapter.pdf>

Pennod 1. <https://ico.org.uk/media/about-the-ico/documents/4018606/chapter-2-anonymisation-draft.pdf>

ymchwilyr gyfeirio ati i gael cyfarwyddyd hanfodol a'i chymhwyso i'r arfer gorau cydnabyddedig o fewn eu disgyblaethau ymchwil.

Defnyddio ffugenwau. Prosesu'r data personol mewn modd fel nad yw'n bosibl eu priodoli i destun data penodol bellach heb ddefnyddio gwybodaeth ychwanegol, y mae angen ei chadw ar wahân ac sy'n amodol ar fesurau technegol a threfniadol. Er enghraifft, os ydy dull yr ymchwil yn dad-adnabod unigolion mewn arolwg drwy roi dynodydd rhifiadol i bob ymatebwr, bydd y data'n dechnegol yn parhau i fod yn bersonol ac o dan GDPR y DU. Dylai ymchwilyr nodi hefyd y byddant yn parhau i gael eu dosbarthu fel data â ffugenw os oes gan yr ymchwilydd ffeil arall sy'n cysylltu'r wybodaeth rifiadol honno â'r enwau go iawn neu â gwybodaeth bersonol arall. Os bydd ymchwilyr yn dinistrio'r allwedd gysylltiol rhwng y dynodwyr a'r wybodaeth sy'n arwain at adnabod personau, bydd y data'n cael eu dosbarthu fel data dienw nad ydynt bellach yn cwmpo dan ofynion GDPR y DU.

Ail-adnabod yw'r broses o droi data â ffugenwau neu ddata dienw yn ôl yn ddata personol drwy ddulliau paru data neu dechnegau tebyg.

6.10. Hawliau ac esemptiadau cyfranogwyr

Dan GDPR y DU, mae gan destunau data'r hawliau cyffredinol canlynol:

- **hawl i gael gwybod** (h.y. i gael gwybodaeth am gasglu a defnyddio eu data personol)
- **hawl mynediad** (h.y. hawl i gael copi o ddata personol ynghyd â gwybodaeth ategol arall)
- **hawl i gywiro** (h.y. hawl i ofyn am gywiro data personol anghywir neu, os ydynt yn anghyflawn, am eu gwneud yn gyflawn)
- **hawl i ddileu** (h.y. hawl, dan rai amgylchiadau, i ofyn am ddileu data personol)
- **hawl i gyfyngu ar brosesu** (h.y. hawl, dan rai amgylchiadau, i gyfyngu'r ffordd y gellir defnyddio data personol)
- **hawl i gludadwyedd data** (h.y. hawl, dan rai amgylchiadau, i unigolion gael data personol mewn fformat a ddefnyddir yn gyffredin ac sydd ar ffurf y gall peiriant ei darllen, i'w hail-ddefnyddio gan wasanaeth arall)
- **hawl i wrthwynebu** (h.y. hawl, dan rai amgylchiadau, i ofyn am stopio prosesu data personol)
- **hawliau mewn perthynas â gwneud penderfyniadau awtomataidd a phroffilio** (h.y. hawl, dan rai amgylchiadau, i gyfyngu ar y defnydd o wneud penderfyniadau awtomataidd neu broffilio)

Mae rhai esemptiadau ac ystyriaethau o ran rheoliadau diogelu data yn gallu bod yn berthnasol pan ymgymerir â phrosesu data at ddibenion ymchwil gwyddonol neu hanesyddol. Os oes angen i chi gael rhagor o wybodaeth am hyn, cysylltwch â'r Swyddog Diogelu Data. Y mesur diogelu penodol sy'n gysylltiedig ag esemptiadau i hawliau testunau data yw y byddai cymhwyso'r hawl yn atal neu'n amharu'n ddifrifol ar gyflawni'r diben ymchwil. Gellir cyfyngu ar yr hawliau testunau data isod yn achos setiau data ymchwil:

- hawl mynediad;
- hawl i gywiro;
- hawl i gyfyngu ar brosesu; a
- hawl i wrthwynebu.

Mae GDPR y DU hefyd yn darparu eithriadau i'w ddarpariaethau ynghylch yr hawl i gael gwybod (yn achos data a gesglir yn anuniongyrchol) a'r hawl i ddileu.

Mae'r esemptiad a'r eithriadau ond yn berthnasol:

- i. I'r graddau y byddai cydymffurfio â'r darpariaethau uchod yn atal neu'n amharu'n ddifrifol ar gyflawni dibenion y prosesu;
- ii. Os ydy'r prosesu'n ddarostyngedig i fesurau diogelu priodol o ran hawliau a rhyddid unigolion (gweler Erthygl 89(1) GDPR y DU – ymhlith pethau eraill, rhaid i ymchwilwyr weithredu mesurau lleihau data);
- iii. Os nad yw'r prosesu'n debygol o achosi niwed neu drallod sylweddol i unigolyn;
- iv. Os na ddefnyddir y prosesu ar gyfer mesurau neu benderfyniadau ynghylch unigolion penodol, ac eithrio yn achos ymchwil meddygol a gymeradwyir; ac
- v. O ran hawl mynediad, ni roddir canlyniadau'r ymchwil ar gael mewn ffordd sy'n adnabod unigolion.

Pan fydd unrhyw gyfranogwr yn dymuno defnyddio un o'r hawliau uchod, dylai ymchwilwyr ofyn am gyngor gan y Swyddog Diogelu Data ar unwaith. Rhaid cymryd gofal arbennig wrth ystyried esemptiad neu eithriad, a'r Swyddog Diogelu Data yn unig fydd yn gyfrifol am wneud ac am gyfiawnhau'r penderfyniad hwn.

Wrth ystyried esemptiad neu eithriad, rhoddir ystyriaeth i integreidd ymchwil ac atgynrchioldeb, gofynion cyfreithiol eraill, goblygiadau o ran adnoddau a'r effaith ar ddilysrwydd gwyddonol. Mae materion ymarferoldeb hefyd yn berthnasol, oherwydd er bod cyfranogwr ymchwil yn gallu gofyn i'w ddata gael eu dileu o set ddata, bydd yn anodd iawn gwneud hynny pan fydd yr ymchwil wedi'i gyhoeddi. Bydd yr esemptiadau hyn yn cael eu cydbwysu â'r hyn sy'n deg i gyfranogwyr, felly cyn cymhwyso esemptiad, bydd angen i'r Swyddog Diogelu Data fod yn ymwybodol o'r hyn a ddywedwyd wrth gyfranogwyr ymchwil am eu hawliau. Mae'r hyn a ddywedwyd am dynnu'n ôl o'r astudiaeth yn bwysig yma. Yn bwysig hefyd yw a yw'r ymchwil wedi esblygu'n sylweddol o'r hyn y mae cyfranogwyr yn ei ddeall. Os oes tystiolaeth gan ymchwilydd bod yr wybodaeth mae'n ei dal yn gywir, nid oes angen newid y data ymchwil o reidrwydd. Fodd bynnag, dylid ychwanegu nodyn i ddweud bod y cyfranogwr ymchwil wedi herio cywirdeb y data.

6.11 Trosglwyddo tu allan i'r UE a gweithio gyda chydweithredwyr

Nid yw GDPR y DU yn caniatáu trosglwyddo data personol tu allan i'r UE neu i wlad heb ddiogelwch digonol heb fodloni amod megis cydsyniad penodol neu gcontract rhwymol. Felly rhaid i ymchwilwyr bob amser gael cydsyniad penodol neu wneud data'n ddiennw cyn anfon data tu allan i'r Ardal Economaidd Ewropeaidd (yr UE ynghyd â Norwy, Gwlad yr Iâ a Liechtenstein). Mae rhai gwledydd a restrir gan yr UE wedi derbyn penderfyniadau digonolrwydd (o Ionawr 2021 y rhain yw Andorra, yr Ariannin, Canada, Ynysoedd Ffaro, Guernsey, Israel, Ynys Manaw, Japan, Jersey, Seland Newydd, Gweriniaeth Korea, y Swistir, y Deyrnas Unedig, Uruguay ond gallai'r rhestr newid ymhen amser).²⁴ Ar hyn o bryd ystyrir bod y DU yn ddigonol at ddibenion diogelu data tan 2025. Ymhob achos dylai ymchwilwyr ddefnyddio cyfrineiriau neu amgryptio pan fo'n bosibl pan gaiff data eu symud, ond cadwch mewn golwg y bydd rhai gwledydd yn gofyn am ddefnyddio allweddau amgryptio os bydd data personol yn cael eu trosglwyddo iddynt.

6.12 Adrodd am Dor Diogelwch Data

Mae GDPR y DU yn ei gwneud yn ofynnol i Reolwyr Data roi gwybod am unrhyw Dor Diogelwch Data Personol i'r Comisiynydd Gwybodaeth a, than rai amgylchiadau, i'r Testun Data. Mae'r Brifysgol wedi rhoi gweithdrefnau yn eu lle i ymdrin ag unrhyw Dor Diogelwch Data Personol a amheuir a bydd yn rhoi gwybod i Destunau Data a/neu'r Comisiynydd Gwybodaeth pan fydd yn ofynnol i ni wneud yn ôl y gyfraith. Dylid rhoi gwybod am bob tor diogelwch ar unwaith i'r Swyddog Diogelu Data yn foi@uwtsd.ac.uk. Dylai ymchwilwyr gadw'r holl dystiolaeth yn gysylltiedig â'r Tor Diogelwch Data Personol posibl er mwyn

²⁴ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en#documents

galluogi'r Swyddog Diogelu Data i gyflawni ymchwiliad ac, yn ôl yr angen, rhoi gwybod i'r Comisiynydd Gwybodaeth a/neu Uwch Reolwyr Grŵp PCYDDS.

7. Polisi Tynnu Lawr

Bydd y Brifysgol yn gwneud pob ymdrech rhesymol i sicrhau bod yr holl ddata a gyhoeddir yng nghadwfa data ymchwil y Drindod Dewi Sant yn cydymffurfio â Chyfraith Loegr a Chymru (Cyfraith Loegr). Fodd bynnag, pe bai unrhyw gyflogai, myfyriwr neu drydydd parti'n teimlo bod cynnwys penodol yn torri cyfraith Loegr neu hawliau mewn rhyw ffordd, bydd y Brifysgol, ar ôl ei hysbysu am hyn, yn adolygu statws cyfreithiol y deunydd perthnasol ac yn ei dynnu lawr os gwelir bod y gŵyn yn ddilys. Mae rhesymau dilys dros dynnu cynnwys o'r gadwfa yn cynnwys y canlynol (ond nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr):

- Torri hawliau eiddo deallusol, yn cynnwys hawlfraint;
- Torri cyfraith diogelu data (e.e. Deddf Diogelu Data, 2018, GDPR y DU), gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, dor diogelwch data;
- Torri hawliau moesol neu hawliau eraill a ddiogelir gan y gyfraith (er enghraifft, cyfrinachedd, trin gwaith yn ddirmygus, enllib, preifatrwydd);
- Materion moesegol yn cynnwys llên-ladrad, ymchwil ffug, a'r methiant i gadw at ganllawiau moesegol;
- Materion diogelwch cenedlaethol.

I gofrestru cwyn, dylai'r achwynydd gysylltu â'r Swyddog Diogelu Data gan ddefnyddio'r cyfeiriad e-bost foi@uwtsd.ac.uk. Dylid cynnwys y wybodaeth ganlynol:

- Manylion cyswllt;
- Manylion yr eitem (teitl, awdur, URL, ac ati.);
- Disgrifiad o'r rhesymau am y gŵyn yn cynnwys unrhyw dystiolaeth neu brawf.

Ar ôl i'r gŵyn ddod i law, bydd y Swyddog Diogelu Data yn:

- Cydnabod bod y gŵyn wedi dod i law;
- Gwneud asesiad cychwynnol o ddilysrwydd y gŵyn;
- Tynnu'r eitem o olwg y cyhoedd dros dro os oes angen ymchwilio ymhellach.

Yn dilyn yr asesiad cychwynnol, os bernir bod cwyn yn annilys, ni chymerir camau pellach a hysbysir yr achwynydd o'r penderfyniad hwn. Caiff cwynion dilys eu hymchwilio gan Gadeirydd y Pwyllgor Ymchwil, y Swyddog Diogelu Data, ac awdur yr eitem dan sylw. Gwneir pob ymdrech i ddatrys y mater yn gyflym ac wrth fodd yr achwynydd a'r awdur fel ei gilydd.

O ganlyniad i ymchwiliad, os bernir bod yr eitem dan sylw wedi torri agwedd ar gyfraith Loegr, caiff ei thynnu yn barhaol o'r gadwfa. Bydd cofnod metadata hanesyddol o'r eitem a dynnwyd ynghyd â nodyn yn manylu'r rhesymau am ei thynnu yn parhau yn y gadwfa ond ni fyddant i'w gweld gan y cyhoedd. Os bu tor diogelwch data, caiff hyn ei adrodd i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (gweler 6).

8. Cysylltiadau â pholisïau / gweithdrefnau eraill

Dylid darllen y polisi hwn gan gyfeirio at y polisïau a chodau ymarfer canlynol a ddiwygir o bryd i'w gilydd:

- Polisi Diogelu Data Grŵp PCYDDS
- Polisi mewn Cysylltiad â Chategoriâu Arbennig o Ddata Personol (a Data Euogfarnau Troseddol) (dan GDPR a Deddf Diogelu Data 2018)
- Cod Ymarfer Integredd a Moeseg Ymchwil

- Polisi Eiddo Deallusol Staff
- Polisi Eiddo Deallusol Myfyrwyr
- Technoleg a Systemau Gwybodaeth: Polisi Defnydd Derbyniol
- Polisi Rheoli Asedau TG
- Polisi Hawlfraint
- Polisi Rheoli Cofnodion
- Polisi Cyhoeddi Mynediad Agored

Deddfwriaeth sylfaenol:

- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Diogelu Data 2018
- GDPR y DU
- Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004
- Deddf Hawliau Dynol 1998. Erthygl 8

Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth:

Mae cyfarwyddyd manwl gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth hefyd ac mae wedi gweithredu codau y dylid cyfeirio atynt i gael gwybodaeth bellach a chyfarwyddyd ynghylch materion diogelu data. Mae Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth hefyd yn y broses o ymgynghori ar amryw o faterion ac mae'n parhau i ddiweddarau'i chyfarwyddyd. Mae'r Drindod Dewi Sant yn ymwybodol o'r datblygiadau sydd ar y gweill a bydd yn parhau i gadw golwg ar y polisi cyfredol parthed y datblygiadau hyn.

9. Rheoli Fersiynau'r Ddogfen

Awdur(on) y polisi:

Dr Matt Briggs. Swyddog Gweithredol Datblygu Ymchwil

Rhif Fersiwn:	y	Rheswm dros newid:	Awdur:	Dyddiad y newid:
1.1		Cymeradwywyd y Polisi gan y Pwyllgor Ymchwil	MB	27/01/16
1.2		Diwygiadau yn sgil prawf-ddarllen	CG	28/01/16
2.0		Adolygu a diweddarau	MB	17/01/22
2.0		Adolygu gan y Swyddog Diogelu Data a'r LIAD	MB	09/03/22
2.0		Cymeradwyaeth y Pwyllgor Ymchwil	MB	16/03/22
2.0		Cymeradwyaeth Bwrdd CSG	MB	24/03/22

Statws presennol y Polisi: Cymeradwywyd

Ydy'r Polisi'n berthnasol i'r canlynol: Y Grŵp Sector Deuol (h.y. AB ac AU yn y Drindod Dewi Sant)

Dyddiad ei gadarnhau: 24/03/2022

Dyddiad y daw i rym: 24/03/2022

Dyddiad adolygu'r polisi: 01/09/25

I'w gyhoeddi: ar wefan y Drindod Dewi Sant

Atodiad 1.

Taflen Wybodaeth i Gyfranogwyr

Teitl y prosiect ymchwil

[Rhowch deitl addas]

Gwahoddiad i gymryd rhan

Fe'ch gwahoddir i gymryd rhan mewn prosiect ymchwil. Cyn i chi benderfynu, mae'n bwysig i chi ddeall pam mae'r ymchwil yn cael ei gynnal a beth bydd yn ei gynnwys. Cymerwch amser i ddarllen y wybodaeth isod yn ofalus a'i thrafod ag eraill os dymunwch. Gofynnwch i ni os oes rhywbeth nad yw'n eglur neu os hoffech gael rhagor o wybodaeth. Cymerwch amser i benderfynu a ydych eisiau cymryd rhan.

Pwy sy'n trefnu/ ariannu'r ymchwil? (Os ydy'n berthnasol, os nad yw, DILEWCH yr adran)

[rhowch fanylion fel y bo'n berthnasol].

Pwy sydd wedi adolygu'r prosiect yn foesebol?

Mae'r prosiect hwn wedi cael ei gymeradwyo'n foesebol gan Bwyllgor Moeseg Ymchwil PCYDDS

[rhowch fanylion pellach am adolygiadau moeseg pellach, er enghraifft gan gydweithredwyr, neu os ydy'r prosiect wedi cael ei ariannu a'i adolygu gan gymheiriaid. Sylwer bod hyn yn helpu i sicrhau bod yr ymchwil er budd y cyhoedd a bod y dulliau a'r mesurau diogelu priodol yn eu lle i sicrhau y diogelir hawliau cyfranogwyr].

Beth yw diben y prosiect?

[rhowch fanylion e.e. cefndir, nod a hyd y prosiect].

Pam rydw i wedi cael fy newis?

[Dylech gynnwys faint o gyfranogwyr rydych yn ceisio eu recriwtio. Rhowch fanylion ynghylch *sut* a *pham* y dewiswyd y cyfranogwr (oes gennych feini prawf cynnwys/peidio â chynnwys e.e. cyfyngiadau oedran/cyflyrau iechyd).

Rydych wedi cael eich dewis oherwydd ...

Oes rhaid i mi gymryd rhan?

Chi sydd i benderfynu cymryd rhan ai peidio. Os byddwch yn penderfynu cymryd rhan, rhoddir y daflen wybodaeth hon i chi ei chadw a gofynnir i chi lofnodi ffurflen gytundeb i gyfranogwyr. Hoffem i chi ddeall beth mae cymryd rhan yn ei olygu cyn i chi wneud penderfyniad ynghylch cymryd rhan ai peidio.

Os oes gennych chi neu unrhyw aelod o'ch teulu berthynas barhaus â'r Drindod Dewi Sant neu â'r tîm ymchwil, e.e. fel aelod o staff, fel myfyriwr neu ddefnyddiwr gwasanaeth arall, ni fydd eich penderfyniad i gymryd rhan (neu i barhau i gymryd rhan) yn effeithio ar y berthynas honno mewn unrhyw ffordd.

Allaf i newid fy meddwl am gymryd rhan?

Gallwch, gallwch beidio â chymryd rhan yng ngweithgareddau'r astudiaeth ar unrhyw adeg a heb roi rheswm.

Os newidiaf fy meddwl, beth sy'n digwydd i'm gwybodaeth?

Ar ôl i chi benderfynu tynnu'n ôl o'r astudiaeth, ni fyddwn yn casglu unrhyw wybodaeth bellach gennych chi neu amdanoch chi.

O ran gwybodaeth rydym eisoes wedi'i chasglu cyn y pwynt hwn, mae'ch hawliau i gael mynediad, neu i newid neu symud y wybodaeth honno'n gyfyngedig. Y rheswm am hyn yw bod angen i ni reoli eich gwybodaeth mewn ffyrdd penodol er mwyn i'r ymchwil fod yn ddibynadwy a chywir. Ceir esboniad pellach am hyn yn yr adran Gwybodaeth Bersonol isod.

[Ychwanegwch eiriad gwahanol ynghylch tynnu data, i'w ddefnyddio os byddai cyfranogwyr yn adnabyddadwy yn y cynnyrch ymchwil: gellir tynnu data yn ôl rhag cael eu defnyddio ar unrhyw bwynt]

Beth byddai cymryd rhan yn ei gynnwys?

[rhowch fanylion yr hyn y byddwch yn gofyn i'r cyfranogwyr ei wneud]

Gofynnir i chi gymryd rhan yn

A gaf fy nhalu am gymryd rhan?

[Gwnewch hi'n eglur a gânt eu talu am eu hamser ai peidio. Mae'n bwysig bod darpar gyfranogwyr yn deall a gaiff y taliadau hyn eu heffeithio gan ba mor hir maent yn cymryd rhan yn eich astudiaeth (a ydy'n pro rata) neu gan ffactorau megis pa mor gyflawn y mae unrhyw dasgau y gofynnwch iddynt eu cwblhau.]

[Gwnewch hi'n eglur a gânt hwy a/neu bobl eraill a allai ddod yn gwmni iddynt, eu talu am eu treuliau megis: teithio, prydau bwyd, gofal plant.]

[Os ydych yn bwriadu cynnal raffl, dylech gynnwys y manylion yma.]

Beth yw manteision ac anfanteision posibl neu risgiau cymryd rhan?

Os oes buddion uniongyrchol mae angen i chi newid y geiriad i adlewyrchu hyn a chofiwch feddwl yn ofalus ac ychwanegu gwybodaeth ynghylch y buddion i'r rheini sy'n cymryd rhan. Peidiwch â chanolbwyntio ar niwed neu risgiau posibl i gyfranogwyr yn unig, er ei bod yn bwysig egluro (dilêwch y testun hwn (mewn glas)):

Er nad oes buddion uniongyrchol i chi yn sgil cymryd rhan yn y prosiect, gobeithio y bydd y gwaith hwn yn [rhowch fanylion].

Er na ragwelwn unrhyw risgiau i chi yn sgil cymryd rhan yn yr astudiaeth hon, gallech [rhowch fanylion – fel y bo'n briodol]

Pa fath o wybodaeth gofynnir amdani gen i a pham mae casglu'r wybodaeth hon yn berthnasol er mwyn cyflawni amcanion y prosiect ymchwil?

[rhowch esboniad i'r cyfranogwyr].

A gaf fy recordio, a sut caiff y cyfrwng a recordiwyd ei ddefnyddio?

Caiff y [rhowch fanylion y gweithgarwch e.e. cyfweliad] ei recordio. Defnyddir y recordiadau sain a/neu fideo o'ch gweithgareddau a wneir yn ystod yr ymchwil hwn at ddibenion dadansoddi'n unig, a defnyddir y trawsgrifiad o'r recordiad(au) fel enghreifftiau yng nghyflwyniadau cynadleddau a darlithoedd. Ni wneir unrhyw ddefnydd arall ohonynt heb eich caniatâd ysgrifenedig, ac ni chaiff unrhyw un o'r tu allan i'r prosiect fynediad at y recordiadau gwreiddiol.

[ychwanegwch wybodaeth arall am unrhyw fwrriad i gynnwys ffilm neu ffotograffau mewn cynnyrch ymchwil ac am unrhyw gynlluniau i ddarlledu unrhyw gynnyrch ffilm neu arddangos unrhyw ffotograffau]

Sut caiff fy ngwybodaeth ei rheoli?

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant yw'r sefydliad sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am yr astudiaeth hon a hi yw Rheolydd Data eich gwybodaeth bersonol, sy'n golygu ein bod ni'n gyfrifol am ofalu am eich gwybodaeth ac am ei defnyddio'n briodol. Mae ymchwil yn dasg a gyflawnwn er budd y cyhoedd, yn rhan o'n swyddogaeth graidd fel prifysgol.

Mae ymgymryd â'r astudiaeth ymchwil hon yn cynnwys casglu a/neu greu gwybodaeth amdanoch chi. Rydym yn rheoli data ymchwil yn gyfan gwbl yn unol â'r canlynol:

- Gofynion moesegol; a
- Deddfau diogelu data cyfredol. Mae'r rhain yn rheoli'r defnydd o wybodaeth am unigolion adnabyddadwy, ond nid ydynt yn berthnasol i ddata ymchwil dienw: ystyr "dienw" yw ein bod naill ai wedi dileu neu heb gasglu unrhyw ddarnau o ddata neu gysylltiadau â data eraill sy'n adnabod person penodol yn destun neu'n ffynhonnell canlyniad ymchwil.

Mae [Hysbysiad Preifatrwydd i Gyfranogwyr Ymchwil](#) y Drindod Dewi Sant yn nodi mwy o wybodaeth ynghylch sut rydym yn cyflawni ein cyfrifoldebau fel rheolydd data ac am eich hawliau fel unigolyn dan y ddeddfwriaeth diogelu data. Gofynnwn i chi ddarllen yr Hysbysiad hwn er mwyn i chi ddeall yn llawn ar ba sail byddwn yn prosesu'ch gwybodaeth bersonol.

Derbynnir data ymchwil yn unig at ddibenion yr astudiaeth neu ddefnyddiau cysylltiedig a nodir yn yr Hysbysiad Preifatrwydd neu'r Daflen Wybodaeth hon. Er mwyn diogelu eich hawliau o ran eich gwybodaeth bersonol, byddwn yn defnyddio cyn lleied o wybodaeth sy'n arwain at adnabod personau ag sy'n bosibl, ac yn rheoli mynediad i'r data hynny fel y'i disgrifir isod.

Cyhoeddi

Ni fydd modd eich adnabod mewn unrhyw adroddiadau neu gyhoeddiadau allanol am yr ymchwil heb eich cydsyniad penodol*. Fel arall caiff eich gwybodaeth ei chynnwys yn y deunyddiau hyn mewn ffurf ddiennw'n unig, h.y. ni fydd modd eich adnabod.

Caiff canlyniadau ymchwil eu cyhoeddi **[rhowch fanylion pellach ynghylch lle a phryd (os gwyddoch)]**

Diogelwch a rheolaethau mynediad

Bydd y Drindod Dewi Sant yn cadw'r wybodaeth a gasglwn amdanoch ar gopi caled mewn lleoliad diogel, a phan gaiff ei chadw'n electronig bydd ar rwydwaith diogel sy'n eiddo i'r Drindod Dewi Sant a ddiogelir gan gyfrinair.

Bydd modd cael mynediad i wybodaeth bersonol nad yw wedi'i gwneud yn ddiennw, a defnyddio'r wybodaeth honno, gan unigolion priodol a awdurdodwyd yn unig, a phan fydd hyn yn angenrheidiol at ddibenion yr ymchwil neu at ddiben arall a nodir yn yr Hysbysiad Preifatrwydd. Gallai hyn gynnwys rhoi mynediad i staff y Drindod Dewi Sant neu eraill sy'n gyfrifol am fonitro a/ neu am archwilio'r astudiaeth, y mae arnynt angen sicrhau bod yr ymchwil yn cydymffurfio â rheoliadau perthnasol.

[Os caiff data eu defnyddio mewn ffurf adnabyddadwy am ran o'r astudiaeth yn unig, neu os cânt eu gwneud yn ddiennw neu os defnyddir ffugenwau ar unrhyw bwynt penodol yn yr astudiaeth, disgrifiwch hyn yn gryno yma]

[Ychwanegwch gyfeiriadau at unrhyw fesurau diogelwch data penodol, rheolaethau mynediad neu fesurau eraill i leihau data sydd yn eu lle o fewn trefniadau'r astudiaeth benodol].

Rhannu eich gwybodaeth bersonol â thrydydd partiön

Yn ogystal â staff y Drindod Dewi Sant **[a myfyrwyr y Drindod Dewi Sant]** sy'n gweithio ar y prosiect ymchwil, efallai y bydd angen i ni hefyd rannu gwybodaeth bersonol mewn ffurf nad yw'n ddiennw â **[rhowch fanylion neu unrhyw drydydd parti y gallai fod arno angen cael mynediad i'r data a pham e.e. sefydliad(au) allanol megis cydweithredwyr allanol, gwasanaethau trawsgrifio a chyllidwyr].** **[Cyfeiriwch at archwilio posibl gan ymddiriedolaeth GIG os ydych yn cynnal ymchwil meddygol.]**

Defnydd pellach o'ch gwybodaeth

Mae'n bosibl y defnyddir y wybodaeth a gesglir amdanoch mewn ffurf ddiennw i gefnogi prosiectau ymchwil eraill yn y dyfodol ac ni chyfyngir ar fynediad iddi ar y ffurf hon. Ni fydd yn bosibl eich adnabod o'r data hyn. Er mwyn galluogi hyn, ychwanegir data diennw naill ai at Gadwrfa Data Ymchwil ar-lein y Drindod Dewi Sant: lleoliad canolog yw hwn lle caiff data eu storio, sy'n rhoi mynediad i'r cyhoedd, neu at Gadwrfa Data Ymchwil a gaiff ei lletya'n allanol, [nodwch pa un].

Cadw'ch gwybodaeth os tynnwch yn ôl o'r astudiaeth

Os tynnwch yn ôl o gymryd rhan weithredol yn yr astudiaeth, byddwn yn cadw gwybodaeth rydym eisoes wedi'i chasglu gennych neu amdanoch, os ydy'n parhau'n berthnasol neu'n werthfawr i'r astudiaeth. Gallai hyn gynnwys eich gwybodaeth adnabyddadwy bersonol. Fel yr esbonnir uchod, mae'ch hawliau cyfreithiol i gael mynediad i'r wybodaeth hon, ei newid, ei dileu neu ei symud yn gyfyngedig am fod angen i ni reoli eich gwybodaeth mewn ffyrdd penodol er mwyn i'r ymchwil fod yn ddibynadwy ac yn gywir. Fodd bynnag, os oes gennych bryderon ynghylch sut bydd hyn yn effeithio arnoch yn bersonol, gallwch godi'r rhain â'r tîm ymchwil wrth i chi dynnu'n ôl o'r astudiaeth.

Cewch fwy o wybodaeth am eich hawliau o ran eich data a sut i godi cwestiynau neu gwynion yn ein Hysbysiad Preifatrwydd.

Cadw data ymchwil

Dogfennau llywodraethu'r prosiect, gan gynnwys copïau o **gytundebau cyfranogwyr** a lofnodwyd: cadwn y dogfennau hyn am gyfnod hir ar ôl cwblhau'r ymchwil, fel bod gennym gofnodion o ran sut y cynhaliom yr ymchwil a phwy gymerodd ran. Yr unig wybodaeth bersonol yn y dogfennau hyn fydd eich enw a'ch llofnod, ac ni fydd modd i ni gysylltu hyn ag unrhyw ganlyniadau ymchwil diennw.

Canlyniadau ymchwil:

DATGANIAD 1 – Defnyddiwch hwn os ydych wedi rhoi manylion ynghylch sut byddwch yn gwneud gwybodaeth yn ddiennw yn ystod cyfnod gweithredol yr astudiaeth ymchwil:

Fel y'i disgrifir uchod, yn ystod yr astudiaeth byddwn yn gwneud y wybodaeth rydym wedi'i chasglu amdanoch fel unigolyn yn ddiennw. Mae hyn yn golygu na fyddwn yn cadw'ch gwybodaeth bersonol mewn ffurf adnabyddadwy ar ôl i ni gwblhau'r gweithgareddau ymchwil.

DATGANIAD 2 – Defnyddiwch hwn os na fyddwch yn gwneud yr holl ddata ymchwil yn ddiennw yn ystod cyfnod gweithredol yr astudiaeth ymchwil

Byddwn yn cadw'ch gwybodaeth bersonol mewn ffurf adnabyddadwy am gyfnod o [xxx mis neu xxx blwyddyn] ar ôl cwblhau'r astudiaeth ymchwil. Er bod cynnyrch ymchwil a gyhoeddir yn ddiennw, mae angen i ni gadw data sylfaenol a gasglwyd at yr astudiaeth mewn ffurf nad yw'n ddiennw er mwyn galluogi i'r ymchwil gael ei archwilio a/neu alluogi i'r canfyddiadau ymchwil gael eu gwirio.

Cewch wybodaeth fwy penodol am gyfnodau cadw ar gyfer gwybodaeth bersonol yn ein Hysbysiad Preifatrwydd.

Cadwn ddata ymchwil dienw am gyfnod amhenodol, er mwyn iddynt allu cael eu defnyddio at ymchwil arall fel y'i disgrifir uchod.

Cyfarwyddyd pellach – dylid dileu'r nodiadau hyn, peidiwch â'u cynnwys yn y fersiwn terfynol

* Dan rai amgylchiadau, bydd natur yr ymchwil yn ei gwneud yn anodd diogelu natur ddienw data, a dylid esbonio hyn i gyfranogwyr yma a dylai'r datganiad cyfan gael ei addasu drwyddo draw fel y bo'n briodol. Dylai'r esboniad hwn gynnwys sut byddai'u data a/neu eu hunaniaeth yn cael eu rhannu a'r canlyniadau y gallent eu hwynebu dan amgylchiadau o'r fath.

Cysylltu i gael rhagor o wybodaeth

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu os hoffech gael gwybodaeth bellach, cysylltwch â **[rhoch fanylion y Tîm/Goruchwylwyr Ymchwil]**

Yn achos cwynion

Dylid cyfeirio unrhyw bryderon ynghylch yr astudiaeth at Swyddog Diogelu Data'r Brifysgol yn y cyfeiriad isod neu drwy e-bost yn: foi@uwtsd.ac.uk

Mr Paul Osborne
Y Swyddog Diogelu Data
Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
Campws Busnes Abertawe
Y Stryd Fawr, Abertawe
SA1 1NE

Yn olaf

Os byddwch yn penderfynu cymryd rhan, rhoddir copi o'r daflen wybodaeth a ffurflen gytundeb cyfranogwyr a lofnodwyd i chi i'w cadw.

Diolch i chi am ystyried cymryd rhan yn y prosiect ymchwil hwn.

